

Prodavnice, opravila Ljubljana, Kopitarjeva 8. Telefon 23-61-23-64. ...

SLOVENEK

OKTOBER - 1944

15 NEDELJA

Weiter heftige Kämpfe im Westen

Amerikanische Angriffsverbände östlich der Strasse Bologna-Florenz aufgefungen — Im Kampfraum Belgrad 37 Panzer abgeschossen — Erfolgreiche Gegenangriffe an der oberen Theiss Fortgang der erbitterten Schlacht südlich Debrecen — Frontverkürzung an der Düna

Aus dem Führerhauptquartier, 14. Oktober. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: An der Landbrücke zur Insel Südbelveland wurden fünfmal wiederholte starke Angriffe des Feindes abgewiesen.

In den Stellungskämpfen um Aachen erzielten die Amerikaner trotz starker Panzerangriffe gegen den tapferen Widerstand unserer Grenadiere nur geringe Fortschritte.

Dafür verwüsteten sie die alte Kaiserstadt auch ausserhalb unserer Stellungen mit schwersten Bomben und Granaten. Am Nordrand der Stadt, westlich Stolberg und im Wald von Rötgen wurden mehrere feindliche Angriffe zerschlagen. Südöstlich Remiremont traten die Amerikaner auf breiter Front erneut zu starken Angriffen an. In mehreren Einbruchsstellen wird noch gekämpft.

Schnelle Kampf- u. Nacht-Schlachtflieger griffen in der vergangenen Nacht Nachschubstützpunkte des Gegners mit guter Wirkung an. Von unseren Küstenstützpunkten werden starkes Artilleriefeuer auf Dünkirchen und erfolglose feindliche Angriffe vor Lorient gemeldet.

London lag wieder unter dem Feuer der V 1.

Im Kampfraum südlich Bologna greift die 5. amerikanische Armee weiter scharf an. Nach wechselvollen Kämpfen gelang es dem Feind südlich Vergato etwas voranzukommen und eine Höhe zu nehmen. Östlich der Strasse Bologna-Florenz fingen unsere Grenadiere nach hartem Kampf die angreifenden amerikanischen Verbände auf. An der Adriafront wurden britische Angriffe abgewiesen, geringfügige örtliche Einbrüche abgeriegelt.

Kampffähren der Kriegsmarine und Fahrzeuge eines deutschen Geleits versenkten im dalmatischen Inselgebiet und im Nordteil der Adria drei britische Schnellboote und beschädigten vier weitere, von denen eines wahrscheinlich gesunken ist.

An der altbulgarischen Westgrenze wiesen unsere Truppen südwestlich Sofia den Angriff einer bulgarischen Division ab. An der Morawa zwischen Nisch und der Donau und südlich Belgrad wurde in Angriff und Abwehr heftig gekämpft. Hierbei wurden im Kampfraum Belgrad 36 Panzer abgeschossen.

An der oberen Theiss brachten Gegenangriffe deutscher und ungarischer Verbände weitere Erfolge. Die Schlacht südlich Debrecen nimmt in erbitterten Kämpfen ihren Fortgang. Zwischen Klausenburg und den südlichen Ausläufern der Waldkarpathen setzten sich unsere

Truppen aus dem Nordteil des Szekler-Zipfels vom Feind ungestört auf neue Stellungen nach Nordwesten ab. Am Dukla- und Czirokatal-Pass in den Ostheskiden scheiterten erneute Anstrengungen des Feindes, über die Passhöhe vorzustoßen, am hartnäckigen Widerstand unserer Divisionen.

Nördlich Warschau und im Naraw-Brückenkopf westlich Rozan wurden die unter schwerstem Artilleriefeuer und ständigen Schlachtfliegerangriffen geführten Durchbruchversuche der Sowjets vereitelt.

Im Gebiet der unteren Memel griff der Feind unter dem Eindruck der in den letzten Tagen erlittenen Verluste an Menschen und Material gestern nur mit schwächeren Kräften und ohne Erfolg an.

Unsere Schlachtflieger brachten nördlich Warschau und nördlich Tilsit den in harten Abwehrkämpfen stehenden Erdtruppen fühlbare Entlastung.

An der Düna brachen mehrere bolschewistische Angriffe zusammen. Zur Frontverkürzung wurden die auf dem Ostufer der Düna stehenden Verbände unter Zerstörung aller kriegswichtigen Anlagen im Ostteil der Stadt Riga auf das Westufer zurückgenommen.

Vor der Halbinsel Sworbe verhinderten leichte deutsche Seestreitkräfte weitere sowjetische Landungsversuche und versenkten hierbei ein Landungsfahrzeug und ein Schnellboot. Die Vernichtung eines weiteren ist wahrscheinlich.

Die Sowjets verloren am gestrigen Tage in Luftkämpfen und durch Flakartillerie der Luftwaffe 45 Flugzeuge.

An der Bucht von Petsamo sind schwere Kämpfe mit gelandetem Feind im Gange. Marine-Artillerie versenkte hierbei ein grosses bolschewistisches Landungsboot. Weiter südlich zerschlugen unsere Gebirgsjäger alle Versuche der Sowjets, über den Naamajoki vorzudringen.

In norwegischen Gewässern vernichteten Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine zwei erfolglos angreifende sowjetische Schnellboote.

Nordamerikanische Terrorflieger griffen Wien und oberösterreichisches Gebiet an. Durch verstreuten Bombenwurf und Bordwaffenangriffe in West- und Südwestdeutschland hatte die Zivilbevölkerung Verluste. Einzelne britische Flugzeuge warfen heute in den frühen Morgenstunden Bomben auf Köln. 55 anglo-amerikanische Flugzeuge wurden abgeschossen.

U-Boote versenkten drei Schiffe mit 17.000 BRT sowie sechs Zerstörer und Geleittfahrzeuge.

Ein weiterer Dampfer wurde durch Torpedotreffer schwer beschädigt. Ausserdem wurden drei feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Nadäljnji siloviti boji na zahodu

Ameriški napadalni oddelki zaustavljeni vzhodno od ceste Bologna-Florenca — Na bojišču pri Beogradu uničenih 36 tankov Uspešni protinapadi ob zgornji Tisi — Nadaljevanje ogorčene bitke južno od Debrecena — Bojišče ob Dvini skrajšano

Führerjev glavni stan, 14. 10. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

Na ožini k otoku južni Beveland so bili odbiti petkrat ponovljeni močni sovražni napadi.

V položajnih bojih za Aachen so dosegli Amerikanci vkljub močnim oklepniškimi napadom proti hrabremu odporu naših grenadirjev le skromne uspehe.

Zato so uničili staro cesarsko mesto tudi izven naših položajev za najtežjimi bombami in granatami. Na severnem robu mesta, zahodno od Stolberga in v gozdu pri Rötgenju je bilo razbitih več sovražnih napadov. Jugovzhodno od Remiremonta so pričeli Severoamerikanci ponovno na širokem bojišču z močnimi napadi. Na več vdornih mestih boji še trajajo.

Hitra bojna in nočna borbena letala so v pretekli noči z dobrim uspehom napadla sovražnikova preskrbovalna oporišča.

Iz naših obalnih oporišč javljajo o močnem topniškem ognju na Dunkerque in o brezuspešnih sovražnih napadih pred Lorientom.

London smo zopet obstreljevali z ognjem orožja »V 1«.

Na bojnem področju južno od Bologna napada 5. ameriška armada še nadalje z vso silo. Po sprememb polnih bojih je uspelo sovražniku, da je nekoliko napredoval južno od Vergata ter zavzel neko višino. Vzhodno od ceste Bologna-Florenca so zaustavili naši grenadirji po ogorčenih bojih napadajoče ameriške oddelke. Na jadranskem bojišču so bili odbiti britanski napadi, majhni krajevni vdori pa so bili zapahnjeni.

Prevozne ladje vojne mornarice in ladje neke nemške spremnljave so potopile na dalmatinskem otokem področju in v severnem delu Jadranskega morja britanske hitre bojne ladje ter poškodovale štiri nadaljnje, od katerih se je eden brzkone potopil. Na starobulgarski zahodni meji

so odbile naše čete jugozahodno od Sofije napad neke bolgarske divizije. Ob Moravi med Nišem in Donavo in južno od Beograda so v teku ogorčeni obrambni in napadalni boji. Tukaj je bilo na bojnem področju Beograda uničenih 36 oklepnikov.

Ob zgornji Tisi so prinesli protinapadi nemškim in madžarskim oddelkom nove uspehe. Bitka južno od Debrecena se v ogorčenih bojih nadaljuje. Med Kološvarom in južnim pobočjem Gozdnih Karpatov so se umaknile naše čete nemoteno iz južnega dela Szeklerjevega rogličja na nove položaje proti severozahodu. Ob prelazih Dukla in Czirokatal v vzhodnih Beskidih so se ob žilavem odporu naših divizij izjalovili ponovni sovražni napori, da bi prodrli preko prelazov.

Severno od Varšave ter ob predmostju ob Narevu zahodno od Rozana smo izjalovili z najtežjim topniškim ognjem in stalnimi letalskimi napadi izvršene sovjetske prebijalne poskuse.

Na področju spodnjega Memela je sovražnik ob visokih človeških in tvarnih izgubah napadal večeraj le s slabšimi silami in brez uspeha.

Naši borbeni letalci so nudili severno od Varšave in severno od Tilsita hudo borenje se četam na zemlji občutno pomoč.

Ob Dvini se je zrušilo več boljševiskih napadov. V svrhu skrajšanja bojne črte smo umaknili na vzhodnem bregu Dvine stoječe oddelke po uničenju vseh vojaško važnih naprav v vzhodnem delu mesta Rige nazaj na zahodni breg.

Pred polotokom Sworbe so preprečile lahke nemške pomorske sile nadaljnje sovjetske izkrcevalne poskuse ter potopile pri tem eno izkrcevalno vozilo in en hitri čoln. Verjetno so uničile še en nadaljnji čoln.

Sovjeti so izgubili večeraj v letalskih bojih in zaradi protiletalskega topništva 45 letal.

Nadäljnji hudi boji pri Aachenu

Berlin, 14. oktobra. »Z ultimatom nemški aachenski posadki smo se osmešili«, je priznalo v sredo neko londonsko poročilo. »Nemci so imeli priliko, da nam pokažejo svoje zaničevanje do nas ter ponovno dokazali najodločnejšo voljo njihovih vojakov. Ultimati je vojaško kot psihološko večokodoval, predvsem še, ker še Aachena niti obkolili nismo.«

Tudi v četrtek ni uspelo Severnoamerikancem niti z najmočnejšimi napadi skleniti obroč okoli Aachena. Sovražnik, ki je prejšnjega dne prodrl k aachenskemu bojnemu predodseku med obrambo, je skušal dobiti pobudo zopet v svoje roke s tem, da je podpiral svoje sile, osredotočene na ozkih odsekih z močnimi bombniškimi oddelki. Ta sprememba taktike je nov dokaz za to, da si drzno Severnoamerikanci pošlji v boj svoje pehotne in oklepniške sile šele takrat, kadar menijo, da ne bodo utrpeli nobenih večjih izgub. Nemški letalci so se vrgli takoj v borbo proti sovražnim zračnim silam z vso silo ter razbili v hudih letalskih zračnih bojih sovražne letalske oddelke. Ko poseg bombnikov ni pokazal zaželjenega uspeha, je pričel sovražnik z obstreljevanjem težkega topništva. Toda zopet se Nemci s protinapadi onemogočili sovražniku, prišli so Severnoamerikanci ob severnem in severno-vzhodnem zapahu nazaj ter zadržali sovražne sile, ki so prodrale od juga pri Haarenu in Verlautenheideju. Aachenski branilci so si opomogli ter so odstranili sovražno vdorno mesto v industrijskem področju »Rdeča zemlja«, ki leži vzhodno od mesta. Položaj je ostal s tem v splošnem isti, kakor prejšnjega dne.

Vkljub ostrini pri Aachenu pa ima borba za to mesto, ki leži pred zahodnimi utrdami, bolj simboličen kot operativni pomen. Izredno težke severnoameriške izgube so merilo za fanatizem branilcev. Četudi bi uspelo sovražniku, da bi Aachen obkolil, bi dobil s tem le oporišče pred utrdami, ki ščitijo zahodno mejo. Cilj napadalec pa bi s tem nikakor ne bil dosežen.

Večji pomen pa je treba pripisati bojem za izliv reke Schelde. Tukaj se skušajo Angloamerikanci polastiti doslej pogrešujoči, bojišču bližnjih pristanišč, ki jih potrebujejo za dovoz čet na bojišče. Z oporo na Anvers je uspel sovražnim

armadam, ki so se koncentrirale na nizozemsko področje, deloma tudi pri Aachenu poskus, da so severni del zahodnega bojišča spravili zopet v valovanje. Nemškim obrambnim uspehom na izlivskem področju reke Schelde, kjer so nemške čete onemogočile razširitev sovražnega predmostja proti Vlissingenu, odstranile vdorno mesto, ki so ga sovražniki dosegli prejšnjega dne ob kanalu Leopold ter odvratili sovražnih oklepnikov, ki so silili proti polotoku južni Beveland, moramo pripisati popoln pomen.

Za nemškimi obrambnimi uspehi v južnem delu zahodnega bojišča pa tiči vsekakor več, kakor je možno na prvi pogled razvideti. Zlom močnih sovražnih prebijalnih sil na področju severno in severno-vzhodno od Nancyja, kjer je sovražnik pri brezuspešnih napadih proti nemškemu odseku Nomenyju in proti zapahu med Seillo in prekopom Rena-Marne utrpel hude izgube, pomeni ponovno izjalovljen poskus, da bi si zopet nazaj pridobil v zadnjih tednih izgubljene baze proti področju Saare. Proti drugemu, na obeh straneh Remiremonta ležečemu težišču južnega zahodnega bojišča je pri-

tisnil sovražnik, napadajoč z brezobzirnim žrtvovanjem francoskih kolonialnih čet; tukaj so nemški oddelki sovražnika tako onemogočili, da skuša dobiti prostost gibanja proti južnim prehodnim cestam Vogeov. Žilav odpor in odlični nemški protitudarci pa so vzeli sovražniku, ki napada z močnimi silami v zahodnih Vogezih, pobudo iz roke. To se kaže na primer o njegovem nepoznavanju dogodkov za nemškim bojiščem in o položaju nemškega težkega orožja. Sovražnik je skušal na več mestih, z namenom, da bi si pridobil jasnost, z lažnimi manevri čet in oklepnikov izzvali obstreljevanje nemškega topništva, da bi ugačeval nemške položaje ter da bi nato lahko nemške protikupeke onemogočil. Kako visoke so izgube tudi pri takšnih krajevno omejenih bojih, kaže pregled o desetdnevni borbi v času od 29. septembra do 5. oktobra. V to obdobje ne spada niti britanski poraz pri Arnheimu, niti bitka za Aachen. V teh desetih dneh so zgubili Angloamerikanci 475 oklepnikov, 75 oklepniških oglednikov in 51 topov vseh kalibrov, dalje 12.300 ubitih vojakov in preko 3200 ujetnikov.

Težki boji v južni Madžarski

Berlin, 14. oktobra. S še trajajočo oklepniško bitko v južnomadžarski pusti je bila ohromljena udarna sila velikega boljševiskega sunka proti Madžarski. Boji se razvijajo z vedno večjo trdoto. V trčenju nasprotnih oddelkov je obležalo jugozahodno od Debrecena ponovno 44, zahodno od Velikega Varadina 19 in na drugih mestih mnogo sovražnih oklepnikov, tako da so nemške čete v tej bitki od 8. oktobra doslej uničile 257 sovražnih oklepnikov. Kot posledica teh visokih izgub pa se osredotočujejo boji vedno bolj in bolj na posamezna žarišča, tako da boljševiski nimajo več dovolj sil, da bi vzdržali svoj pritisk proti zahodu preko Tise. Četudi so dosegli na nekaterih točkah s hitro premetljivo udarne smeri nekaj prednosti, so se morali vendarle izogniti na drugih odsekih nemškemu in madžarskemu protipritisku.

Boljševiške sile, zbrane med Donavo in spodnjo Moravo so obdržale svoj pritisk v severozahodni smeri ter skušale

prodrati preko Morave proti zahodu in v smeri proti Nišu proti jugu. Toda tudi tukaj je čutil sovražnik nemške protikupeke. Na obeh straneh Kološvara so napadli Sovjeti z ojačenim pritiskom, da bi posegli iz Sedmograške v bitko. Tukaj so bili pa ali odbiti ali zaustavljeni in niso dosegli nobenih uspehov. Istočasno pa so pričeli s sveže dovedenimi silami z napadi proti prehodom vzhodnih Beskidov. Čeprav so sunili na težiščih do 7 krat s četami v jakosti bataljona 60 polka, so bili v splošnem odbiti. S tem je bil onemogočen sovražni poskus, da bi posegel s severa v tok dogodkov v dolini Tise.

Slični cilj osredotočenih, toda brezuspešnih nastopov so nudili boljševiski napadi med Varšavo in Lipajo z namenom, da bi sunili proti vzhodni Prusiji. Severno od Varšave so napadli po kratki topniški pripravah s tremi sveže dovedenimi divizijami, toda že nemsko topništvo je razbilo večji del naskakovalnih čet. Nek vdor je bil odstranjen s takojšnjim protinapadom. Pri Rozanu je izvedel sovražnik težke napade z močnimi pehotnimi silami in približno 60 do 70 oklepniki. Proti žilavemu nemškemu odporu, ki je zadal sovražniku hude izgube, je sovražnik začasno premaknil svojo bojno črto za malenkost naprej, pri čemer je zasedel tudi kraj Rozan. Zahodno od Novograda je prišlo do ogorčenih bojov. Po obrambi boljševiskih napadov, izjalovljenih v jakosti polkov so odstranile nemške čete neko staro, že prejšnje dni ogroženo vdorno mesto. Glavni sovjetski pritisk proti vzhodni Prusiji pa je bil severno od Memela. Tukaj so nemške čete onemogočile sovražniku prodor na obeh straneh ceste Taugoggen-Tilsit, ki so ga skušali doseči s posegom dveh armad in enega oklepniškega zbora. Nemško topništvo je pa ob tej priliki z odličnim obstreljevanjem onemogočilo že večji del napadov še med razvijanjem sil. Le severno od ceste je dosegel sovražnik nekaj vdorov, proti katerim pa so se takoj usmerili protinapadi nemških oklepniških bojnih skupin. Boljševiki so bili zaustavljeni, prodrle skupine pa odrezane od svojih zvez. V nadaljnjih nemških protikupeh pa so dosegle nemške čete vzhodno obalo reke Russ. Sovražni napadi proti predmostju Memel pa so občutno popustili.

Velika letalska bitka nad Formozo

Tokio, 13. oktobra. Cesarski glavni stan poroča, da je 12. oktobra okrog 1100 sovražnih letal napadlo več krajev na otoku Formozo. Japonske edince so sestrelile približno 110 letal. Od 13. oktobra jutraj vrše sovražne letalske skupine nove napade na Formozo. Obrambni boji so opoldne še trajali.

Dodatno javljajo: V vodovju okrog Formoze in nad otokom samim divja trenutno največja letalska bitka vzhodnoazijske vojne. Poročila cesarskega glavnega stana pravijo, da divjajo boji praktično brez prestanka že od četrtega jutraj ter so se v petek še vedno nadaljevali.

Japonski bombniki so takoj zatem, ko so odkrili izvidniki v vodovju južno od otoka sovražno brodovje, obstoječe večinoma iz letalonosilk, silovito napadli te ladje. Ker tudi ti napadi še trajajo, za-

enkrat ni še nikakega zaključnega poročila. Zrtev prvoga japonskega napadnega vala so postale zvečer 12. oktobra dve letalonosilki in dve nadaljnji vojni ladji, ki so bile potopljene, oziroma težko poškodovane. Smatrajo, da se bodo ameriške poškode bistveno zvišale. Posebej značilno pri tej ameriški ofenzivi je dejstvo, da jo prvič izvajajo kombinirane sile, ki so nastopale z letalonosilk in pa s kitajske kopnine. Amerikanci so napadli tudi s svojimi modernimi velebojbniki B 29, ki so prileteli s Kitajske.

Führer čestital dr. Tisu

Berlin, 13. okt. Ob priliki rojstnega dne je sporočil Führer predsedniku slovaške republike dr. Tisu brzojavno svoje čestitke.

»Tiger« — leicht angekratzt. Aus 200 meter hat der »Tiger« einen Treffer erhalten, der gute Stahl des Panzers ist aber von der 15 cm-Granate nicht durchgeschlagen worden. — »Tiger« malo opraskan. Iz razdalje 200 metrov ga je zadela 15 cm granata, pa ni prebila oklepa. OK. Aufnahme, Atlantie.

V zalivu pri Pečenevski se vrše težki boji z izkrcanim sovražnikom. Mornariško topništvo je potopilo pri tem velik boljševiski izkrcevalni čoln. Bolj proti jugu so razbili planinski lovci vse poskuse Sovjetov, da bi prodrli preko Naamajokija. V norveških vodah so uničili varovalna vozila vojne mornarice dva brezuspešno napadajoča sovjetska hitra čolna. Severnoameriški strahovalni bombniki so napadli Dunaj in z gornješlezjsko ozemlje. Zaradi raztre-

senega odmeta bomb in napadov s krovnim orožjem je imelo civilno prebivalstvo zahodne in jugozahodne Nemčije izgube. Posamezna britanska letala so vrgla danes v zgodnjih jutranjih urah bombe na Köln. Sestrelili smo 55 angloameriških letal. Podmornice so potopile tri ladje s 17.000 tonami ter 6 rušilcev in sprem-ljevalnih vozil. Nek nadaljnji parnik je bil s topednim zadetkom težko poškodovan. Poleg tega so zbile tri sovražne letala.

V severnem delu vzhodnega bojišča pa trajajo še nadalje težki, tudi krajevno omejeni boji. Južno od Liepaje so vrgli nemški protinapadi boljševiske več kilometrov nazaj. Vzhodno od tod, pri Šodenu je izgubil sovražnik v nekem brezuspešnem napadu 8 oklepnikov in na področju pri Mošeikenu so izboljšali Nemci svoje položaje s protinapadi. Proti Rigi so izvedli boljševiski zopet napade z močnimi silami, bili so pa odbiti ter utrpeli uničenje številnih oklepnikov. Tudi na otok Oesel so izvedli močne, toda brezuspešne napade. Ti so se zlomili ob odporu nemških grenadirjev in pionirjev, kakor tudi v ognju mornariškega topništva in sovražni izjalovljen pristajalni poskus, ki naj bi odprl zarah ob ožini, je stal sovražnika 230 mrtvih in 215 ujetnikov. Številni boljševiski pa so utonili pred obalo.

Rovarjenje Moskve

Stockholm, 13. okt. Svedski tisk poroča o naraščajoči napetosti med finskimi marksisti ter o vedno večji gonji proti njihovemu glavnemu zastopniku Tannerju. »Folkets Dagbladet« poroča, da se je sovjetska nadzorovalna komisija le iz taktičnih razlogov obnašala prvotno precej vzdržno napram finskim marksističnim organizacijam, da ne bi napravila slabega vtisa na marksiste drugih narodov. Medtem pa je sovjetskim agentom že uspelo pridobiti zase razne višje marksistične strankarske funkcije ter pričeti s pravo gonjo proti Tannerju. Zanimivo je v tej zvezi tudi poročilo, da so pozvali stockholmsko sovjetsko zastopnico gospo Kolontajevu v Moskvo, da bi tamkaj podala svoj zagovor zaradi obljub, ki jih je dala julija meseca Finec v razgovorih s Paasikivjem. S temi obljubami so skušali takrat zavesti Finec, ki so šele v Moskvi zvedeli za brutalno resnico.

Boji v Italiji

Berlin 14. 10. Na italijanskem bojišču so nadaljevali Severoamerikanci na Apeninih z napadi s krajevno osredotočenimi pehotnimi in oklepniškimi silami, ki so neprenehoma udarjale proti nemškimi položajem. Močni topniški ogenj in brezodporni napadi številnih borbenih letal, srednjih in težkih bombnikov so podpirali napade, s katerimi je hotel sovražnik doseči prodor ekvivalentno obrambo z večo silo, ne oziraje se na visoke izgube. Toda tudi tokrat ni uspel.

Tudi, izprememba polni boji so se razvijali posebno severno in severozahodno od Monzuna kakor tudi severno od Loniana. Na cesti Loniano-Pianoro je sovražnik najprej nekoliko napredoval ter zasedel dve višini na obeh straneh ceste, iz katerih pa so ga nemški grenadirji odpodili v takojšnjih protinapadih. Pri tej priliki so zajele nemške čete številne sovražne vojaške. Hudi boji na področju

gore Monte delle Formiche pa trajajo še nadalje. Tukaj so skušali Severoamerikanci s petimi napadi, ki so se pa vsi izjalovili ob izvršni obrambi in odločnosti nemških hrabrih oddelkov. Na obeh straneh Sasaleona je uspelo sovražniku po številnih sunkih doseči nekaj krajevnih vdorov, ki so jih pa nemške čete v takojšnjih protitukrepih odstranile.

Na zahodnem obalnem odseku so nadaljevali Severoamerikanci z brezuspeshnimi izvidniškimi sunki proti nemškimi oporiščem. Na jadranskem odseku je prišlo na področju pri Monte Leone do ogorčenih, sem in tja valujočih bojev, ki pa niso prinesli omembe vrednih uspehov. Nemške baterije so razbile močne sovražne pripravljalne položaje severno od Longiana in ob obali Jadranskega morja. Poleg tega so z odličnim uspehom onemogočile poskus Britancev, da bi prekoračili reko Cino.

Kako je končal morilec bana dr. Natlačena

Pozimi je »Slovenec« poročal, da se je med Višnjo goro in St. Vidom potikal neki »Albin«, ki se je hvalil, da je ubil dr. Natlačena. Sedaj so se izvedele te podrobnosti:

Ko je bila razpuščena zloglasna VOS (varnostna obveščevalna služba), se je iz te skupine osvojalo tolovajski »udarni bataljone«, in komandant tega bataljona je postal »tovariš Albin«. Bil je srednje velik, čedne postave, kostanjavih nakodranih las in po videzu star 20—25 let. Sam se je hvalil, da je ubil bana in tudi med komunisti je imel ugled. Pripovedoval je, da je imel še druge načrte, ki se mu pa niso posrečili.

Domačini po hribih so povedali tole: Dne 1. aprila, na prvo soboto v mesecu, se je manjša patrulja omenjenega tolovajskega »udarnega bataljona« napotila v Metnajo. Tam so pa pravkar imeli protikomunistični borci sv. mašo. Ti so tolovaje takoj ujeli, le eden je ušel in prišel v bataljon povedat, kaj se je v Metnaji zgodilo. Komandant »tovariš Albin« je takoj odredil, da »udarni bataljone« nemudoma udari v Metnajo. In res je krenila v Metnajo močna tolovajska skupina z 10 strojnimi in drugim orožjem. Ko so se približali Metnaji, so drugi »tovariši« svetovali Albinu, naj nikar ne da povelja za streljanje, ker sicer bo zajeta tolovajska patrulja morda »likvidirana«. Toda »Albin« se za ta vojni nasvet ni zmenil, marveč je sam stopil v prve vrste in zaukazal »napad«. Resnično bi se mali skupini protikomunističnih borcev tokrat slabo godilo; toda za čudo, pri napadu so tolovajske strojnice druga za drugo odpovedale. Branilci so pa kosili tolovaje s svojim orožjem in »Albin« je takoj ob napadu dobil v glavo bombo, ki mu je odnesla pol obraza. Med komunisti je nastal splošen poplah in zmešnjava in vsi so se razbežali. Takrat je padlo obnem z Albinom še šest drugih komunistov, med njimi tudi neki domačin terencec. Od branilcev pa je bil eden ujet. Tega so komunisti pozneje čisto razrezali. Bil je menda doma iz Trebnjega.

Ob »Albinovi« smrti je bilo vesplošno žalovanje med komunisti. Raznoli so, kaka škoda za tako »zmožnega fanta«, ki je ubil celo »izdalca« bana. Pokopali so ga z rdečo »slovenstno«, najprej njega, šele nato je bil pogreb ostalih.

Kdo je bil ta »Albin«, kako se je pisal, ni nihče mogel zvedeti. Ali je bil pravi morilec bana Natlačena, se ne ve. Po njegovih lastnih izpovedih in po pripovedovanju drugih komunistov, je bil in je torej že prejel za sluzeno plačilo.

V nedeljo dne 15. oktobra 1944 bo govoril ob 19.30 v ljubljanskem radiu

šef pokrajinske uprave prezident divizijski general
LEON RUPNIK

Nekaj po evangeliju

Duhovnik je pridigal o največjem zlu našega časa, o komunizmu in zbor terencev ga je obsodil: V politiko se vmešava! Naj govori o veri! Pridigal je, da je greh pred narodom in Bogom, če kdo podpira brezboštvo, ki izpodkopava temelje večne in zemeljske sreče. Nekateri, ki so se čutili prizadete, so povedali »modro besedo«: »Propaganda! Naj razlaga božjo besedo! Pridigal je o krivih prerokih, ki prihajajo k nam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi.« Bojste se jih, ne verjemite jim, če tudi vam govorijo lepe besede. Po pridigi je nekdo zašepetal tovarišu: »Politika ne spada v cerkev! In tovariš je v sveti jezi pokimal z glavo ter dodal: »Duhovnik naj pridiga po Evangeliju!«

Ti očitki niso nič novega. Duhovnik brani resnico in pobija zmoto. Naši duhovniki so vršili svojo sveto dolžnost, razlagali so božjo besedo tako, kakor Bog hoče, hodili so po oddaljenih vaseh in učili otroke katekizem v njihovem materskem jeziku, vzgajali so jih v ljubezni do Boga in do naroda. Niso klonili svojega duha pred tujim nasiljem in niso se dali podkupiti, da bi služili krivici. Zato so jih obrekovali prej in sedaj vedno s istimi besedami: Duhovnik naj se ne vmešava v politiko, pridiga naj po Evangeliju!

Kaj se skriva za tem očitkom? Gotovo ne skrbi za čast božjo in zveličanje duš, ampak strah, da ne bi bila razkrinkana vsa zloba in ne bi krivičneži stali osramočeni pred javnostjo. Vas, ki bi radi nemoteno širili med preprostimi ljudstvom svoje zmote, trosili vsepovsod svoje laži in zapeljevali nevedne z varljivimi obeti o skorajšnjem raju na zemlji, je strah pred resnico. Vi dobro veste, da bomo mi govorili in se borili za resnico do konca in z nami se bo boril vsak, ki pozna temne cilje mednarodnega komunizma, pa naj je skrit pod kakršno koli krinko.

Le vpijte, naj se duhovniki ne vmešavajo v politiko, naj pridigajo po Evangeliju. Razumemo vaš bolesten in jezen kriki: resnica je silna in uničujoča in če jo mora lažnik in krivičnež poslušati, ga to peče in žge.

Pa vas ne maramo več vznemirjati, tovariši in tovarišice. Hočemo ugoditi vaši želji in povedati nekaj po Evangeliju.

Evangelij pravi, da se zbirajo jastrebi tam, kjer je mrhovina. Ti roparski

ptiči brž zavohajo, kje je njih najboljša hrana — mrhovina — in tja se zaženejo z divjo strastjo. Mi pa imamo tudi krščene jastrebe, ki so bili vedno v breme svoji družini in svojemu bližnjemu. Brž zavohajo, kje je njim primorna družba, v kateri bodo lahko svobodno delali kar bodo hoteli, teptaje vse božje in naravne zapovedi. Tam bodo lahko ropali in pobijali, vse jim bo dovoljeno, vse bo v imenu »svobode«. Tam se bodo lahko nasičevali z nauki, ki ustrezajo vsem njihovim podlim željam.

Dalje pravi Evangelij, da vsak, kdor dela zla dela, sovraži luč in ne pride k luči, da bi se njegova dela ne očitala. Krivičneži sovraži pravico, proti kateri se je on pregrešil in kateri mora biti zadosteno, sovraži resnico, ki preganja temo zmote in hoče vsak zločin postaviti v luč.

Pa ne le, da krivičneži sovraži luč, marveč ne pride k luči, ker bi ta razsvetlila vso njegovo hudobijo in pokazala v pravih barvah njegovo zlo delo. Kaj takega pa bi zločince ne mogel prenašati, kakor ne more prenašati človek z bolnimi očmi luči žarkega sonca. Zato je gotovo, da se krvniki, ki jih ljudstvo že pozna, ne prikažejo in se tudi ne bodo prikazali med svoje ljudi, ker jih javnost že pozna in jim bo moglo vsako človeško oko gledati v dno duše in videti tam grozotno razdejavanje. Ne bodo prišli k luči, da bi se jim ne očitala njihova zla dela. Kakor Kajna bodo blodili po gozdovih in po neobljudenih krajih, po tujih deželah, prokleti in brez miru.

Evangelij govori o krivih prerokih, ki bodo delali velika znamenja in bodo mnoge premotili. Znamenja današnjih krivih prerokov so res velika: svoboda, pravica, enakopravnost, raj na zemlji. In prav s temi znamenji so današnji krivi preroki mnoge premotili. Zapeljanci so nastopili to njihovo polno upanjanje in vselega pričakovanja, po njej pa stopajo sklonjene glave in povešenih oči. Veliko znamenje svobode jih je zapeljalo v strašno suženjstvo, beseda o pravici jih je privedla tako daleč, da delajo danes krivico Bogu in narodu, sebi in svojemu bližnjemu. Obetani raj na zemlji se spreminja v pekel in ne le zapeljanci, ampak ves narod trpi v njem.

Resnično krivi preroki z velikimi znamenji. Njih prerok se ne bo nikoli uresničila. Uresničila se je le trpljenje in bridka nesreča nad slovenskim ljudstvom. Velika znamenja krivih prerokov so sredstva, ki vodijo v trpljenje in nesrečo.

Lahko bi nadaljevali po Evangeliju, kakor želite vi, tovariši. A povedati smo dovolj. (Po Tolminskem glasu.)

Iz Trsta

Ljubimkovanje s komunizmom. Med poplavo letakov, ki jih trojijo po Trstu razni »publoglavci«, se je našel tudi list, ki napada Slovence, češ da nimajo smisla za politiko. V letaku je pa tudi stavek, ki se doslovno glasi: »Comprendiamo i partigiani di Tito, in quanto combattano per un'idea che e discutibile ma che e per lo meno vitale...« Po slovensko se to pravi: »Razumevamo Titove partizane, v kolikor se borijo za neko idejo, o kateri se da sicer še debatirati, je pa vendar življenjska.« Ali ni čudno, da se najdejo še ljudje, ki »razumejo« kom. tolovaje. To »razumevanje« je zelo sumljivo, ker pametnemu človeku ni mogoče razumeti nasilnikov, ki s krvjo širijo neko idejo, ki uničuje vse, kar si je narod pridobil in pribori, k uničuje poleg tega še narod sam. To pregrešno ljubimkaničje z zločinskimi komunizmom nima čistilni namenov in se bo maščevalo nad vsemi, ki ga podpirajo.

Umrli so: Helena Mahr, Marija Ferjan, Ida Barič roj. Medin, Terezija Filipič roj. Lukac, Frančiška Buja roj. Branovič, Terezija Giorgi roj. Babnik, Antonija Svetina, Ivana Kavčič roj. Lisjak, Hermina Gregovič Ivana Jurišič.

Gospodarstvo

Izkoriščanje premoga

Nemško časopisje praznuje 60 letnico nemškega kemika Friderika Bergiusa, izumitelja izkoriščanja premoga. Bergius je s tem svojim izumom rešil Nemčijo skrbi za surovine, ki jih je doslej uvažala le iz inozemstva. Od svojega prvega patenta v letu 1913. do zgradbe prvega velikega laboratorija za izdelovanje sintetičnega kuriva za pogon je potreboval sicer poltrideset let, toda nato je bila Nemčija na tem, da krije sama svoje tozadnevne potrebe. To so uvideli in spoznali kmalu veliki petrolejski koncerni, ki so pričeli z borbo proti »nemškemu pogonskemu sredstvu«. Ko je Bergius l. 1924 pričel s prvimi večjimi tehničnimi poskusi, je znašala cena za liter bencina 18 pfenigov. Ob tej ceni je bil kemični proizvod sposoben za konkurenco. Leta 1930 je dala prva izdelovalnica sintetič. pogonskega sredstva 250.000 ton goriva. Po tem je leta 1931 znižala družba Standar Oil Company ceno bencina na 3,6 pfenigov, da bi spodkopala rentabilnost sintetičnemu gorivu. Vendar so se gradile sintetične tovarne še naprej, da bi rešile nemško gospodarstvo pred tujezemsko špekulacijo. Bergius je imel v Carlu Boschu marljivo in vestnega sodelavca. Poleg utekočinjenja premoga se je Bergius bavil še s poskusi lesne hidrolize, pri kateri spremenil les v lesni sladkor, ki je izvrstno krmilo za živino. Poleg tega se izdelujejo iz premo-

Zbirka šal in slik — za rdeči spomenik. — 10 lit —

RDEČA KOLOBOCIJA

Amerikanci uničili nemško obmejno vas

Trier, 12. okt. Ameriške čete so brez vsakega vzroka zažgale pred očmi prebivalcev nemško obmejno vas Wallendorf ob Sauerju, v katero so prehodno vdrl in ki je zgorela do tal. Posamezni ameriški vojaki so hodili od hiše do hiše, metali zažgane otepe slame v senike, da je zgorela vsa imovina prebivalcev, ki so morali gledati dve uri na bližnjem travniku z dvignjenimi rokami, kako gori njihova domača vas. Ljudje so bili stari od 70 do 2 let. One hiše, ki niso dokončno pogorele, so ameriški vojaki drugi dan še enkrat zažgali.

Izbrisane Nemčije z zemljevida ter njeno uničenje in porušenje je vsebina Morgenthauovega načrta, ki sta ga sedaj Roosevelt in Churchill v Quebecu pravkar dokončno odobrila. Požig Wallendorfa je bil prvi poskus.

Tako se v praksi izvršujejo sovražna uničevalna gesla. Vojaki, ki so zažgali to vasico, postopajo enako, kot oni letalski pirati, ki so se včlanili v »Murder Incorporated« in ki so postavili umor nemških ljudi ter uničevanje njihovih domov tako rekoč za cilj svojega društva.

Usoda Wallendorfa je nedvomen dokaz, da hočejo nasprotniki res izvesti Morgenthauov načrt. Vso Nemčijo hočejo spreminiti v puščavo, njene vasi naj izginejo, njena mesta pa postanejo prah in pepel. Toda primer Wallendorfa je za Nemce nov vzrok, da branijo z vso ogorčenostjo nemška tla pred sovražnikom na zapadu in na vzhodu. Nevarniška vojna jih sili, da uporabljajo svoje poslednje sile. Nemški vojaki bodo sovražniku za Wallendorf že še odgovorili.

Zmeda v Italiji

Milan, 14. 10. Severnoitalijansko časopisje podaja poročilo rimskega izrednega dopisnika London. »Times«, ki razkriva žalostno sliko v zasedeni Italiji vladajočih kaotičnih razmer. Zavezniški upravni aparat v Italiji je, tako pravi poročilo, tako širok in zmešan, da je nemogoče ugotoviti pristojnost številnih angleških in ameriških upravnih oblasti. Zavezniški zasedbeni uradi so zavzeli ogromne dimenzije. Italijane preplavljajo neštevilni, čisto si nasprotujoči odloki različnih instanc.

Vse angloameriške obljube, tako mora priznavati »Times«, so ostale le na papirju. Italijanske oblasti so obsojene k popolni brezpomembnosti in ne smejo brez soglasja zavezniških zasedbenih oblasti odločati niti v najmanjši stvari. Povratek v normalne prilike postaja pod temi okoliščinami od dne do dne težji.

Portugalska je odločna

Lizbona, 14. oktobra. Poročila s španško-francoske meje o naraščajočih napadih španskih Makijev so izzvala tudi na Portugalskem največje vznemirjenje, ker se na Portugalskem še prav dobro spominjajo sličnih napadov na portugalsko-španski meji ob pričetku španske državljanske vojne. Nova portugalska vlada je javno izjavila, da bodo na Portugalskem brezobzirno uničili vse one elemente, ki bi naj na povelje Moskve motili red na Portugalskem.

Namestitev mladih, energičnih civilnih gubernorjev, ki jih je v četrtek imenoval notranji minister Monez, smatrajo v lizbonskih političnih krogih kot dokaz za to, da bo portugalska vlada brezobzirno nastopila proti vsem komunističnim elementom.

Kratka poročila

Stockholm. Po nedavnih poročilih o tem, da se namerava izseliti londonska poljska vlada v Ameriko, poroča sedaj »United Press« iz Ria de Janeira, da je dovolila braziljska vlada vsem članom poljskega begunskega odbora v Londonu, da se smejo naseliti v Braziliji. V zadnjem mesecu je dobila braziljska vlada prošnje 40 begunskih Poljakov glede dovolitve prihoda v Brazilijo. Sedaj potrjujejo tudi govorice, da si je kupil bivši poljski vrhovni poveljnik general Sosnkowski v Braziliji farmo.

Stockholm. Londonski dopisnik »Dagens Nyheter« poroča, da je predsednik Lebrun, ki je bil predsednik francoske republike do poraza Francije poleti 1940, v daljšem razgovoru z de Gaulleom v Parizu temu formalno sporočil svoj odstop z mesta »predsednika francoske republike«. Lebrun se je sivočasno protivil, da bi uradno odstopil s svojega mesta.

Budimpešta. Iz zdravstvenih razlogov je odstopil notranji minister Bonczos. Državni upravitelj Horthy je sprejel njegovo demisijo ter mu imenoval za naslednika dosedanega drž. tajnika v notranjem ministertvu barona Petra Schella. Kot je znano, je dobil notranji minister Bonczos pred 4 tedni težak srčni napad, naker se je moral podvreči zdravljenju na budimpeštanski kliniki. Po ponovnem težkem srčnem napadu je sporočil pretekli tork ministru predsedniku, da so mu zdravniki najstrožje prepovedali delo.

Budimpešta. Begunci, ujetniki in pribežniki so povedali, da je prišlo pri boljševiški zasedbi madžarskih krajev do najhujših grozodejstev. V občini Myszyn so zlostavili vojaki vse žene, med njimi celo 17 letno Jeleno Korestjuk. 26 letna Marija Pogayuk je bila žrtev desetih mrtvih ter je za posledicami umrla.

Beograd. Kot javlja ankerski radio, se je včeraj pod predsedstvom Saradžoga sestala ministrski svet.

»Rdeča zvezda« napada Mikolajczyka

Stockholm. Uradna »Rdeča zvezda« je kaj neprijazno pozdravila ministrskega predsednika Mikolajczyka. Po poročilu »Exchange Telegraph« je napisal sovjetski list članek poln silovite kritike proti londonski »bankrotski« kliki poljskih reacionarjev in zlasti proti državnemu predsedniku Raczkiwiczu.

Amsterdam. Londonski radio javlja, da je imel poljski ministrski predsednik Mikolajczyk takoj po prihodu v Moskvo razgovor z britanskim zunanjim ministrom Edenom. Moskovski dopisniki poročajo, da se bo Mikolajczyk najbrž najprej razgovarjal z britanskimi in sovjetskimi osebnostmi in šele potem z zastopniki poljskega odbora v Lublinu.

Stockholm. Po Reuterjevem poročilu iz Washingtona je nastopil predsednik poljsko-ameriškega kongresa, ki zastopa šest milijonov ameriških državljanov poljske narodnosti, zelo ostro proti Churchillovi poljski politiki. Po razgovoru z Rooseveltom je izjavil: Anglija je šla zaradi Poljske v vojno in bilo bi zelo čudno, ako bi sedaj Anglija izročila dele poljskega ozemlja Sovjetom.

Stockholm. Poljski ministrski predsednik Mikolajczyk, ki biva sedaj v Moskvi, je odpotoval včeraj, kakor javlja agencija »Associated Press« v dnevniku »Svenska Dagbladet«, iz Moskve, od tam pa proti Lublinu. Še preje pa se je porazgovoril v daljšem »prijateljskem« pogovoru s poslanikom Združenih držav v Moskvi Harrmanom.

Amsterdam. Reuter javlja iz Moskve, da je Molotov v petek prvič od prihoda sprejel poljskega »ministrskega« predsednika Mikolajczyka, poljskega »zunanjega ministra« Romerja in predsednika »poljskega državnega sveta« Grabskega. Razgovor je bil zelo kratek ter je imel le vlijudnostni značaj.

Mobilizacija v Franciji

Amsterdam. Reuter javlja, da je objavil v petek pariški radio, da bodo z novim mobilizacijskim zakonom pozvali v vojaško službo vse Francoze, stare od 18 do 47 let.

Karelijska sovjetska republika

Stockholm, 13. okt. »Folkets Dagbladet« je zvedel iz finskega vira, da se je vrnil v Viipuri znani finski boljševik Kuusinen, da bi tamkaj organiziral »Karelijsko sovjetsko republiko«. To je prvi korak na poti k sovjetski republiki Finski. To poročilo je tem bolj vznemirilo javno mnenje v Helsinkih, ker se boje, da bo organiziral Kuusinen v Viipuriju tudi boljševiško gardo.

Nemiri na špansko-francoski meji

Lizbona, 13. oktobra. Tudi Reuter govori sedaj o nemirih na francosko-španski meji, ki so nastali s poskušanim vdorom španskih makijev preko meje. Poročilo pravi, da je govoril nek potnik iz Barcelone o 35.000 tolovajih. Dodal je: »V Barceloni je ozračje zelo napeto.« Po poročilih iz Madrida je bil vsled ponovnih napadov sovjetsko-španskih tolp na špansko obmejno ozemlje ustavljen avtobusni in privatni avtomobilski promet med San Sebastianom in Pamplono. Vlakke spremljajo na tej progi vojaške patrulje. V okolici Iruzena je prišlo baje do spopada, pri katerem je bilo 60 sovjetskih špancev ubitih, 150 pa ujetih.

»Kraljevsko« dejanje

Zeneva. Po vesti »United Press« iz Bukarešte je podpisal romunski kralj Mihael dva dekreta, v katerih izrečno odobrava aretacijo vseh narodno usmerjenih Romunov ter kaznovanje bivših članov vlade. Mihael si je s tem pridobil žalostno čast sovjetskega rablja.

Spominska slovesnost na grobu dr. M. Natlačena

Prejeli bomo čudovite stvari

Ljubljana, 13. oktobra.

V petek popoldne so se pomikale proti Zalam dolge vrste ljudi; spet drugi so se odpeljali tja s cestno železnico, pa naj jim bo žal! Bil je namreč petek jesenski dan, kakršnega si le moreš želeči. Skozi prosojno meglo je ožarjalo jesensko sonce naravo, odeto v zelenorumenordečkaste barve, da se ti je radovalo oko. In tam na obzorju so bile belim stebrom žal čudovito ozadje v sinje nebo segajoče planine. Pa vsi ti ljudje, ki so se pomikali proti Zalam, niso šli občudovati jesenske narave. Sli so na domovanje mrtvih, da bi se na grobu pokojnega bana dr. Marka Natlačena z molitvijo oddolžili za vse, kar je pokojnik za narod storil, da bi se zahvalili za pokojnikovo veliko žrtvo, ko je za narod dal tudi svoje življenje.

Ne daleč od glavnega vhoda na pokopališču Sv. Križa stoji, malo na levo, sredi med živimi zidovi cipres, zadnje zemsko bivalično velikega pojnika. Ves prostor okrog groba je v velikem krogu zagrnila množica, v kateri si videl ljudi vseh slojev in stanov. Dokaj je bilo tudi znanih osebnosti iz nekdanjega političnega življenja, pa ne ene struje, ampak prav vseh taborov; kajti ni ga razumneja in poštenega človeka na Slovenskem, ki bi si upal očiti dr. Marku Natlačenu, da mu ni bila sreča vsega naroda vrhovni zakon pri njegovem javnem delu.

Kot zastopnik prezidenta divizijskega generala Leona Rupnika je pri-

šel k spominski svečanosti načelnik dr. Hubad, mestno občino ljubljansko je zastopal njen generalni tajnik gospod Jančigaj. Na pokojnikov grob je prišel med drugimi višjimi uradniki upravniki polietje dr. Hacin in načelnik dr. Puš. Slovensko umetnost, ki ji je bil dr. Marko Natlačen eden prvih mecenov — saj je dal okrasiti vladno palačo z ogromnimi slikami, prikazujočimi narodno preteklost — je zastopal predsednik Narodne galerije dr. Vindischer.

Prav ob grobu je stala vdova po velikem pokojniku gospa Natlačenaova z otrokoma Nežico in Tončkom. Ko je prišel h grobu še škof dr. Gregorij

Govor škofa dr. Gregorija Rožmana

»Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo, če pa umrje, obrodi obilo sadu« (Jan. 12, 24), te besede Zveličarja, ki je o sebi rekel: »Jaz sem vstajenje in življenje,« nam prihajajo na misel, ko na drugo obletnico smrti stojimo ob grobu slovenskega bana dr. Marka Natlačena. Ta grob nam je danes spomin in simbol vseh onih tisočev znanih in nezanih grobov, v katerih počivajo izmučena in mnogokrat okrnjena trupla vseh, ki so se iz svojega najljubšega prepričanja in iz ljubezni do svojega naroda kakor koli borili zoper največje zlo, ki preti materialni in duhovni kulturi našega naroda, brezbožni komunizem. Od tega, nam vsem drugega groba, hitijo naše misli in naše molitve k vsem grobovom, ki krijejo žrtve brezbožnega komunizma.

Kakor pšenična zrna so padli vsi ti v našo zemljo, ki jo je pustil Bog zanje razorati od rdeče revolucije naši miselnosti in našim svetlim izročilom tujeja komunizma. Navidezno so uničeni in zdi se nam, da so vrzeli, ki jih je njihova smrt vsekala, tako velike in nevarne, da jih ni mogoče več zamašiti. Kakor kmet smo, ki je vsejal žito, a ga je ostalo le prgišče se v kačici. S strahom in skrbjo misli, s čim bo prehranil družino do žetve, ki je še daleč.

Kakor mola pšenično zrno umreti, da obrodi obilo sadu, tako — verujemo — je Bog pustil tudi te idealne borce in tihe junake umreti, da iz njihovih grobov zraste obilen sad.

Dvojne vrste sad: za nje same in za narod. Umrli so v veri, v izvrševanju dolžnosti, ki so jih imeli po sodbi lastne vesti za svete in Bogu všečne; umrli so v zvestobi do konca, zato upamo, da se je njih žalost že v vselej spremenila, da so po besedi psalmista že prišli v božje šrambe, z veseljem nesoč snopje bogate žetve, ko so prej jokaje šli sejat svoje seme, seme lastne krvi in tuzemskega življenja (ps 125, 6). Upamo, da bodo iz teh grobov na veliki Gospodov dan njihova trupla, ki so jih sejali v minljivosti in slabosti, vstala v neminljivosti, časti in moči (I Kor 15, 42). To je njihov osebni sad, samo zanje.

Isti zakon velja za življenje naroda. Tudi narod doživlja usodno težke čase, ko v žalosti in solzah seje najdražje seme, ki bi ga po človeški sodbi nujno potreboval, da ne shira in ne pogine, seje v brazde od sovražne ali krvave bratske roke izorane. In kakor daleč seže njegovo solzno oko, ne vidi konca tej žalostni setvi in začne dvomiti, če bo iz tega semena za življenje naroda sploh kaj zrastle. In verno srce vprašuje: Zakaj tako, Gospod, zakaj? Zakaj

Rožman z duhovščino v obrednih oblačilih, je zapel krepak moški zbor žalostinko »Usmili se Gospode. Pesem je vtila vsem navzočim le eno misel v srce: Gospod, daj vsem, ki so dali življenje za to, da bi slovenski narod ne podlegel komunistični kugi, večni pokoj, njihova kri pa naj bo seme lepših dni našega naroda.

Prevzvišeni je z asistenco odmolil molitve, nato pa se je po pokopališču razgledal Gospodova molitve, ki so jo glasno v zboru odmolili vsi navzoči. Mol, ki je zavladal po molitvi, so pretregale vsem navzočim tako drage škofove besede.

so zaman vse naše prošnje, tako zelo s solzami in krvjo zalite? Pa mu Gospod iz nebes po prerokovih ustih odgovorja: »Kolikor višji je nebo od zemlje, toliko višja so moja pota od vaših potov, in moje misli od vaših misli« (Iz 55, 9).

Tolikošne žrtve, padle v zvestobi, resnici in ljubezni, tudi narodu obrode obilo sad. Kakor vsaka setev rabi svoj čas za rast in zorenje, tako tudi ta naša narodna setev, vsejana v deset- in desetstisoč grobov. Tako setev zori deset- ali celo stoletja, a dozori gotovo v času, ki ga je Vsemogočni in Vsevedni določil. Sejemo sedaj mi, najbrže se ni povsem končana ta setev, ne vemo pa, ali bomo dozorelo žetev tudi učakali. Ni to važno, saj pravi Gospod: »Eden seje, drugi žanje«, drug rod za nami bo morda šele veselo zbiral sadove sedanje krvave žetve; navzlic temu bo res, da se bosta po isti Gospodovi besedi »skupno veselila sejavca in ženeca« (Jan 4, 37).

Ob tem grobu se zavemo, še svoje dolžnosti, da storimo vse, kar je na nas, da bo ta setev v rešitev in boljše življenje naroda hitro dozorela, da jo bo še sedanjí rod mogel požeti in uživati. Kaj je v tem pogledu naša dolžnost? Da se ravnamo dosledno in zvesto po nauku, ki ga nam iz teh posvečenih grobov dajejo naš dr. Marko Natlačen in tisočeri njegovih tovarišev. In ta nauk je:

»Bodite edini, podajte si roke, strnite trdno svoje vrste vsi, ki pravite, da narod zares ljubite, da mu želite ohraniti življenje in mu pripraviti lepšo, svobodnejšo in bolj blagoslovljeno bodočnost na temelju resnice, pravice in ljubezni, ki je za vse človeštvo uzakojena v božjih zapovedih. Vi vsi, ki to resno hočete, bodite enega srca in ene misli v tej uri. Naj vas ne bega in ne plaši nič, kar navidezno še grozi. Skovani v eno voljo, eno ljubezen in eno moč stojte trdno in vztrajajte zvesto do konca.«

Dragi rajni bratje in sestrel Sprejemamo to vaše navodilo, ki ste ga podpisali z lastno krvjo. Vaš zgled in vaša zvestoba nam ostanele dragocena in sveta zapuščina. Zato naš odgovor vam: »Eno v zvestobi do konca!«

Po govoru je zbor zapel žalostinko »Človek, glej življenje svoje«. Besede in napev, vse je seglo človeku do srca. Zalna spominska svečanost je bila s tem končana, a nihče od navzočih ta dan ni mogel misliti na kaj drugega kot na pokojnega bana, na vse, ki so kot on dali življenje za srečo domovine, in na tisti nauk, katerega je izluščil naš škof iz trpljenja današnjih dni: »Bodite edini vsi, ki svoj narod zares ljubite...«

Iz Gorice

Razpis učiteljskih in proforskih mest. Razpisuje se več učiteljskih mest na slovenski ljudski šoli v Gorici. Prav tako tudi nekaj proforskih mest za slovensko gimnazijo v Gorici, ki bo v kratkem odprta.

Z živilskega trga. Goriški živilski trg je zadnje dni prav dobro založen z lepim in zdravim grozdem. Niti čakati ni treba, saj so vse stojnice dobro založene. Manj pa je drugega sadja. Jabolk sploh ni, medtem ko v vrtovih leže kar po tleh. Zelenjave je dovolj, posebno špinac in rajčica. Paradižniki pa so že bolj redki. Pri stojnicah, kjer prodajajo gobe, je navadno zelo dolgo vrsta. Rožmarina, žajblja, roženkavta in drugih dišav je še vedno dovolj. Cvetlični trg ni več tako pisan in bogat. Nageljni niso popolnoma razcveteni, kakor tudi ne vrtnice. Ven-

dar pa gospodinja prav rade kupujejo cvetje, da z njim okrasijo svoja stanovanja. Od vsega cvetja je največ cinij, ki jih ljubitelji cvetja radi kupujejo, saj se cinije, če jim pogosto menjamo vodo, prav dolgo ohranijo.

V dneh od 16. in 17. septembra so komunisti ponovno napadli Grahovo. Uspeh njihovega »osvobodilnega« dela so bili trije ubiti domačini. Delavec Ivan Mulič je padel na poti iz Grahove do Koritenc ko se je vračal od vsakdanjega dela domov. Na kolesu je imel tudi svojo mlajšo hčerko, ki ni bila ubita, ampak je dobila le hušje poškodbe. Na istem mestu je bil zadet tudi 11 leten deček, ki je kmalu izdihnil. Ponoči je bil zadet 70 letni stari Peter Florjančič. Ob tej priliki sta pogoreli na Koritencih dve hiši, prav tako en hlev in en kozolec. Ranjenih je bilo tudi več civilistov, ki so se vračali s poljskega dela domov.

KULTURNI OBZORNİK

Pesmi o treh slovenskih božjih poteh: Sv. Višarje, Sv. gora pri Gorici in Brezje

Joža Lovrenčič, Tri božje poti. Mohorjeva knjižnica 121. Ljubljana 1944.

Slovenci so Marijin narod. Tri so naše najznamenitejše božje poti: Svete Višarje, Sv. gora pri Gorici in Brezje na Gorenjskem. In ta tri božja poti opeva pesnik Joža Lovrenčič v Mohorjevi knjižnici, 121. zvezek, ki je pred kratkim izšel. Dve izmed njih sta bili že objavljene: tista o Mariji in pastirici Urški in o Mariji Pomagaj na Brezjah. Sedaj pa je na prvo mesto postavil pesnik še tretjo — legendo o Mariji s Svetih Višarij. Po svoji notranji vsebini so to nekatere ajičloške pripovedke ali legende, kakor jih je pesnik povzel po slovenskem ustnem izročilu in deloma tudi po zgodovinskih virih in starih zapiskih pa hronogramih. Tako so Sv. gora, Višarje in Brezje dobili v Lovrenčičevem jeziku poeta in pripovednika. Legende so ljubke, zapete popolnoma v duhu narodnega izročila in obenem v duhu in slogu slovenske narodne pesmi, pa tudi zunanjia oblika in verz sta povsem naša — štiristopni jamb ali pa trohej, ki je prišel k nam iz romanskega kulturnega območja.

Komur bi zunanje okoliščine kraja in časa pa nastanka teh božjih poti iz samega opevanja še ne bile dovolj jasne in znane, za tega je pesnik na koncu dodal še Opombe in v njih s kratkimi besedami obrazložil izvor ustnega izročila in izročilo samo, ki je temelj pričujočim legendam. Obenem pa je razložil manj znane besede iz pesnitev, kajti te legende v verzih so namenjene najširšim slojem našega naroda, posebno romarjem samim.

Pomen in veljava knjižice Tri božje poti potemtakem ni morda samo v lepi in dovršeni pesniški obdelavi ustnega izročila o nastanku Slovencem najljubših božjih poti, marveč ima tudi izredno važen spodbudni pomen, da naše ljudstvo še bolj vzljubi ta vsenarodna božja poti in ob prvi mogoči priložnosti pohiti na romanje. Morda bo tega ali onega nekoliko motil nenavadni, bolj dialektični kot knjižni poudarek (izročil, utrđjila, čúdila, pokléknila, nágnila, pustil, kar je pač mnogokrat le ritmična nujnost), tu pa tam pa tudi nečista rima: prošč — nesrčč, óce — hóče, kdaj pa kdaj je pa rimo nadomestila samo asonanca.

Knjižico je ilustriral akademik Saša Šantel. Njegove ilustracije so popolnoma primerne opevani vsebini in tudi v lepem skladu z idealnim jedrom vseh pesnitev. — legendi K vsa-

Recimo, da si v stiski in si ne več sam pomagati. Veš pa za dobrotnika, o katerem si slišal, da rad pomaga tistim, ki so v stiski in bi tudi tebi rad pomagal, če bi te poznal in bi za tvojo stisko vedel. Zato poiščeš primernega človeka, da bo šel prosit zate, ker je tvoja prošnja slabotna in brez moči.

Prav isto je z našim narodom. V veliki nesreči je in grozote so vsak dan hušje. Bog pa je neizmerno bogat in edino On nam more pomagati. Toda naš narod je veliko grešil in se zaradi svoje velike krivde ne upa stopiti pred Boga. Ve namreč, da je njegova hudobija velika in ne upa si dvigniti oči k Bogu in le tiho šepeta svojo prošnjo.

Pa tudi naš narod naj stori isto kot posameznik. Vemo, da so med božjimi ljubljenci v nebesih mnogi, ki so izšli iz našega naroda in ti nam morejo pomagati s svojo priprošnjo pri Bogu.

Baraga je izšel iz našega naroda. Ves se je daroval v službo Bogu in Cerkvi in je danes velik in ljubljen v božjih očeh. Sprejel je nase Jezusov jarem in ga nosil v junaški odpovedi do konca svoje zemeljske poti. Ni se utrudila njegova noga, ko je hodil po ameriških divjinah in oznanjal Indijancem Kristusov evangelij; ni odnehal v sveti vnemi. Ure in ure je preklečal pred tabernakljem in se pogovarjal z Bogom.

Jožetu Bajžlju v spomin

Med žrtvami je bilo Jelendola je bilo odkopano truplo Jožeta Bajžlja iz Vevč pri Dev. M. v Polju. Pokojni Jože je bil vojni tovariš Stankota Zupančiča, ki se je edini rešil na skoraj čudežen način, tik pred njim pa se je zgrudil v skuten grob Jože Bajželj.

Pokojni Jože je sin tovarniškega delavca iz vsevke papirnice. Idejno in moralno vzgojo je prejel v Sladičevi Marijanski kongregaciji pri Dev. Mariji v Polju, kjer so fantje prejeli borbenega duha za idejno borbo proti komunizmu, ki se je že tedaj strahotno širil tudi po naši fari. Idejna borba se je leta 1942, ko je pri nas izbruhnila komunistična revolucija, spremenila v oroženo obrambo pred komunizmom.

Med prvimi fanti, ki so pri nas prišli za orožje, je bil tudi Jože Bajželj. Najprej je bil član vaške straže pri Dev. Mar. v Polju, nato je pa v poletju leta 1943 odšel z Jaroslavom Novakom in Rakom Vinkotom v Šentjur pri Grosupljem. Tu je vse tri našel nesrečni osmi september. Novak je padel na Osolniku, Rak in Bajželj pa sta se zatekla z ostalimi borci na Turjak, kjer so ju komunisti dobili v roke. Pozneje se je Rak s svojo drznostjo rešil med potjo iz Turjaka proti Ribnici. Jože Bajželj pa je bil umorjen v Jelendolu. Med 119 žrtvami, ki so bile sedaj izkopane, je bilo tudi truplo Jožeta Bajžlja, ki je bilo prepeljano v domačo faro in smo ga v soboto, dne 7. oktobra, položili v skupen grob k osolniškim junakom, ki so padli za svojo vero in svojo domovino.

Ob odprtem grobu se je od njega poslovil njegov tovariš: Dragi naš Jože! Nemo stojimo ob Tvojem grobu. Zalostni se poslavljamo od Tebe Tvoji kongregacijski tovariši, Tvoji sodomačini in Tvoji soborec. Dve leti je že minilo, odkar si se

Zdaj je v nebesih. Mar zdaj molči in se ne pogovarja s svojim Bogom? Ali ga ne gleda iz oči v oči? Razkrita mu je visokost in globokost, vse spoznanje presegajoča polnost božjega življenja. Vse vidi v Bogu. Vidi tudi stiske svojega naroda in njegov križev pot v dnevih, ki so temni, kot so bile temne zimske noči, ko je hodil za izgubljenimi ovčicami po ameriških prerijah. Znana mu je bridkost ljudstva, ki trpi, in hoče temu svojemu ljudstvu pomagati.

Ljubil je svojo domovino, ko je živel na zemlji, nikdar je ni pozabil, čeprav je bil daleč od nje. Vedno je pisal knjige za sorojako in skrbel, da bi Slovenci rastle v spoznanju in ljubezni Kristusovi. Gotovo ni pozabil na svoj narod sedaj, ko uživa popolno srečo v Bogu.

Baraga, naš sveti škof, nam bo pomagal, samo prositi ga moramo. Bog je namreč sklenil dati milost rešenja tistemu, ki bo prosil, pripravljen je odpreti tistemu, ki bo trkal. Prosimo Baraga, naj ponese naše prošnje k Bogu.

Toda naš priprošnjik ne sme prazen pred svojega Boga. Zato moramo naše prošnje združiti s pokoro in dobrimi deli.

Naj ne zamre ta teden naša molitev in ne nehajmo klicati k svemu svetemu rojaku. Prosimo in prejeli bomo čudovite stvari iz božjih rok.

s puško v roki postavil na branik verških, narodnih in človečanskih svetinj, kjer si stal kot izklesan vojak in izrazil borec.

Res, strašno je moralo biti Tvoje hudodelstvo, da te je vrhovni sodniški odbor krvavih »osvobodilcev« slovenskega naroda obsodil na smrt. — In Tvoja krivda? Bil si zaveden katoliški fant, zaveden Slovenec, ki si svojo vero javno priznaval in šel tudi zanjo v boj, ko si videl slovensko ljudstvo razbičano in toneče v lastni krvi zaradi komunističnega nasilstva. Postavil si se proti tistim, ki hočejo vse, kar je katoliškega, in vse, kar je slovenskega, spraviti s sveta. Vedel si, da ne smeta nad slovenskim narodom zavladati srp in kladio. To je bilo vse Tvoje hudodelstvo, za katero si prejel smrt od svojih bratov po krvi.

Ko bi mogel Ti sam spregovoriti, dragi Jože, kakšni so bili utripi Tvoje srca tiste trenutke, ko si moral poslušati pikre besede in zasmehe tistih, ki so z mirno vestjo čakali na ukaz, da store krvavi zločin nad slovensko zemljo. — In ukaz je prišel! Nasmeh je zaigral na Tvojih ustnicah in Tvoje srce je spregovorilo: »Rad žrtvujem svoje življenje za slovenski narod.« Zagreblji so Tvoje izmučeno telo v neblagoslovljeno, od Tebe tako ljubljeno slovensko zemljo... daleč, daleč proč od rodne vasi. Ni ti pozvanjal k počitku mogočen glas zvona Device Marije Vnebovzete. Čakal si in čakal leto dni zmaličeno ležeč ob svojih soborcih iz Turjaka, kdaj Te bo pospremil v blagoslovljeno zemljo glas zvona poljske cerkve. In danes je odprla zemlja na domačem pokopališču svoje okrvavljene grudi in Te sprejela v svoje naročje, da boš mirno počival na kraju, kjer počivajo Tvoji prijatelji z Velikega Osolnika.

Dragi Jože, prav te dni je minulo dve leti, ko si kot vaški stražar rekel: »Dajmo, domeni mo se, kdo bo komu govoril ob grobu.« In danes, dragi Jože, ti bom takratno Tvojo željo izpolnil. —

Spri pokojno dragi Jože in prosí pri Bogu za nas vse, ki se borimo za iste svete ideale, za katere si moral dati Ti svoje mlado življenje. Prosi, da se razlije smehljaj povsod, kjer se danes leskečejo solze.«

ki legendi je ilustrator napravil po dve ustrezajoči podobi in dodal še jnicilke ter zaključne vinjete. Tako se Tri božje poti Jožeta Lovrenčiča tako zaradi vsebine kakor tudi zaradi opreme lepo vključujejo v našo nabožno, a obenem tudi pravo umetniško književnost in jo kar najtopleje priporočamo in kličemo s pesnikom Mariji Pomagaj:

»O Mati, še v današnji čas poslušaj naš prosični glas: Kraljica naša, varuj nas!«

F. J.

Dve dekliški povestici

V založbi ženskega lista »Vigredic« je izšla knjiga »Bele vrtnice«, v kateri sta ponatnjeni dve novelici pokojne pisateljice Tuke Lamprechtove, ki se je podpisovala »Dušica«, in sicer: »Bele vrtnice« ter »Sestra Dragicac«. Obe sta izšli že svojetično v Vigredi, in sicer obe — po pisateljicini smrti. Mlada pisateljica, koroška Slovenka, je umrla pred desetimi leti in v počastitev njenega epinoma je zdaj založba »Vigredic« izdala obe njeni povestici, ki sta svojočasno budili med Vigredicami veliko zanimanje. Kratak uvod v knjigo nam pove, kdo je bila pisateljica, priložena slika pa nam jo prikazuje po liku. Iz tega uvoda vidimo, da je to bila idealno mlado dekle, ki bi rado postalo učiteljica, pa jo je sredi študija zajela pljučna bolezen ter je podlegla jetiki, prav ko se je začela razvijati. Hotela je biti vzgojiteljica mladega rodu v poklicu kakor tudi v svojih

delih, ki jih je pustila v rokopisu in so izhajali pozneje v Vigredi.

Obe povestici dobro označujeta njeno plemenitost, njeno veliko ukaželnost in dobroto ter premagovanje, ki pa vodi v obeh do optimistične sreče. Prva »Bele vrtnice« kaže lik mladega zdravnika, specialista za pljučne bolezni, ki si vzame za načelo, da ne bo nikdar jemal za ženo bolehne ženske, pa tudi takšne ne, ki bi je ne ljubil; pač pa se bo ves predal znanosti in pomoči bližnjemu. V tem pa se seznanj v bolnišnici s pacientko, ob katerem se vname medsebojna ljubezen. Ona ve za njegovo načelo ter ga noče moliti, zato se v samopremagovanju svojega čustva odloči za njegov poklic: bolniško strežnico. Slučaj pa — h kateremu pomaga sicer zdravnikov prijatelj — jo pripelje v njegov sanatorij, kjer mu služi kot voditeljica postrežbe. Čista ljubezen med njima pa se krha ob zdravnikovem načelu. Vsa okolica občuduje njeno lepoto, dobroto in postrežljivost, samo zdravnik se ne čuti v sebi dovolj človeka, da bi tej zatajevani ljubezni pokazal cilj: zakon in materinstvo. Sele ljubeznost, ko mu jo prijatelj hoče prevzeti, ker on neče odstopiti od načela, ga pripravi do tega, da jo zasnubi in poroči. To je zgodba »belih vrtnic«, simbol čiste ljubezni, ki pa se hoče prav tako razcveteti v zakonu, ki gre tudi preko razumskih načel. — Druga »Sestra Dragicac« ima prav tako precej avtobiografskega kakor prva, kajti Vandina bolezen je njena bolezen; tu pa

Nadaljevanje na 4. strani.

Nemi krik iz smrtne celice v Kočevju

Objava posnetka v četrtkovem »Slovenču« je po enem letu obvestila očeta

Ivan Kajfež

V četrtkovi štev. »Slovenca« smo se obširno spomnili krvavega kočevskega procesa in približno tudi posnetek, napravljen v smrtne celice kočevskega gradu. V celici so čakali na zadnji pot v smrt pred puške rdečih krvnikov obsojenci in pisali zadnje pozdrave svojim dragim. Te osmrtnice, ki smo se jih spominjali ta teden, pobite na skrivaj, tako da bi kar zapadle pozabili, so kočevske žrtve morale preživeti še nesramno burko samozvanega sodišča. Zato bi človek mislil, da so žrtve iz kočevskih zaporov bolj točno ugotovljene in da kar tako mimogrede iz kočevskih zaporov ljudje niso bili pošiljani v smrt in pozabo. Toda objava osmrtnice, ki si jo je napisal Kajfež Ivan iz Banjaloke, je dokazala, da temu ni tako in da so tudi iz kočevskih zaporov bili ljudje pošiljani kar tako mimogrede v smrt, čeprav je za kočevsko javnost istočasno poslavilo krvavo »sodišče«.

V četrtkovi številki »Slovenca« smo objavili posnetek Kajfežove osmrtnice. Glasila se je:

1943. 15. X.
Ivan Kajfež
iz Banjaloke
je obsojen na smrt
radi 12 ploč cvibaka,
ki sem prinesel svojim
tovarišem.

Okrog tega napisa je bil s svinčnikom potegnen okvir, morda ga je potegnil Kajfež sam. Najbrž nekdo drugi pa je v okvir stisnil kratek pripis, ki se glasi: »V 1 uri obsojen in ubit.«

Dva dni po objavi v »Slovenču« se je oglasil v uredništvu očed padlega Kajfeža. Šele iz »Slovenca« je zagotovo zvedel, da je tudi njegov sin Ivan moral iz kočevskih zaporov nastopiti žalostno pot v smrt. V Ljubljano je prispel iz Kočevja, da bi dal v šolo zadnjega sina, ki mu je ostal. Dva sta mu namreč padla v zadnjih dveh letih pod roko rdečih rabljev. Za sina Ivana je sicer zvedel, da so ga lani zaprli v Kočevju, toda kljub vsem naporom ni mogel zvedeti, kaj se je s sinom zgodilo. Spraševal je jetarje, ki pa vsi niso hoteli nič vedeti. Tako je še upal, da se bo morda sin še odkod oglasil. V proslulih kočevskih procesih namreč njegovo ime ni bilo imenovano. Pripis na osmrtnici v smrtne celice pa razodeva, da je poleg samozvanega sodišča, ki naj bi zavajalo preprosto prebivalstvo, čes da res deli pravico, poslavilo še drugo »likvidacijsko« — hitro sodišče, ki je kar na tihem pošiljal ljudi v smrt po geslu, ki ga razodeva pripis: V 1 uri obsojen in ubit! Take morilske akcije pa so bile vsepovsod po slovenski zemlji, kjer so lani zagospodarili komunisti. Tako so iz Ribnice pošiljali na hitro v smrt ljudi v Jelendol, drugod pa v jame in nepoznane grobove po gozdovih.

Bolj kričečega primera, kakor je Kajfežev, ki ga je razkrilo naključje, menda ne moremo pokazati. Šele po enem letu negotovosti je ugotovljena smrt ene izmed žrtev v kočevskih zaporih. Kdor ob vsem tem ne spregleda, ta spregledati ne bo!

Ali veste, zakaj

»UKRAJINA JOKA«
Berite knjižico, ki jo dobite za 3 lire v upravi »Slovenca« in pri vseh kolporterjih.

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† Marija Jager. V Ljubljani je za vedno zatisnila oči vdova po livarskem mojstru, ga. Marija Jager rojena Primc. Blago gospo so pokopali v soboto popoldne pri Sv. Križu. Naj rajnica počiva v miru! Njene drage pa naj tolaži Bog!

OSEBNE NOVICE

Matura. Na III. m. drž. realni gimnaziji je 14. t. m. naredil višji tečajni izpit g. Tone Cvetko. Agilnemu g. abiturientu čestitamo.

Mami Langerholčevi v spomin

V četrtek, 12. oktobra, je umrla v ljubljanski bolnišnici blaga in plemenita gospa Lucija Langerholc.

Pokojnica je bila rojena 12. decembra 1877 kot hčerka starološkega krojača in cerkvenega zvonarja Janca Berčiča in njegove žene Jere. Ze v svoji zgodnji mladosti je zaradi preskrbe številne družine morala krepko prijeti za delo ter pomagati svojim staršem, bratom in sestram. Njena skrb za brate in sestre je postala še mnogo večja potem, ko so ji kmalu pomrli starši ter je morala sama skrbeti za vse. Te njene ljubezni in skrbi ji bratje in sestre tudi pozneje nikdar niso pozabili ter so jo prav za prav še pozneje smatrali bolj za mater kot pa za sestro.

Od svojih staršev je dobila pravo krščansko in narodno vzgojo, ki je bila temelj tudi vsega njenega poznejšega delovanja tako v svoji družini, kakor tudi v okolju, v katerega je je spravljalo življenje. Na raznih službenih mestih je povsod zvesto spremljala svojega moža tako na domači zemlji, kakor tudi med neslovenskim ljudstvom. V srečnem zakonu je imela več otrok, od katerih žive sedaj še štirje. P. Ildefonz je frančiškan v Zagrebu, p. Kalist znan in priljubljen veroučitelj za Bežigradom v

Nadaljevanje s 3. strani.

ki je vedoželjnost Ivančina njena želja po šoli. Ta Ivanka hoče iti v šole, kamor pa je redniki nočejo poslati, razen na ta način, da gre v samostan. Odoči se za samostan, samo da bi mogla biti pri knjigah, pa čeprav se mora odreči komaj bodoči se ljubezni do Mirka, ki mu je tudi namenjena bogoslovje. V Zagrebu pride v samostansko šolo, toda Mirka pozabiti ne more. Tudi v noviciatu se ji vsiljuje vedno bolj njegova podoba, ki premaga njeno zatajevanje. Vidi, da nima poklica ter izstopi še pred oltarjem. Tudi če ne najde več Mirka, o katerem ni mislila ničesar več. Ko pa pride s svojo prijateljico zopet na Korosko, sreča Mirka — bogoslovca. V bogoslovje pa je šel, ker je mislil, da je Ivanka (Dragica) že prešla redovniško obleko. Ljubezen se obnovi in privede do zakona, kajti »bolje je biti dober zdravnik kakor slab duhovnik, bolje dobra mati kakor slaba redovnica«. Trpljenje in ljubezen je pripeljalo oba do sreče.

To je vsebina obeh zgodbi, novel, ki poveličujeta zatajevanje in čisto ljubezen ter sta pisani zelo gniljivo ter vzgojno. Sta tipični dekliški povesti, ki bosta prijali dekletom, kajti budita jim najlepša čustva ter jim kažeta svet v svetli luči, čeprav je treba mnogo, mnogo trpeti, preden znaga ljubezen. Knjiga je lepo izdana ter se je z njo založba lepo oddolžila epomunu desetletne smrti svoje sotrudnice. Prepričan sem, da bo imela vedno dovolj ženskih bralk.

ZGODOVINSKI PABERKI

15. vinotoka

1841 leta se je rodil v Prigorici pri Ribnici politik Karel Klun. Šolal se je doma, gimnazijo in bogoslovje je napravil v Ljubljani. Služboval je kot kaplan v Gorjah in postal korni vikar v Ljubljani. Ko je bil izvoljen v ljub. mestni svet, ga je na intervencijo Widmanna premeštal škof Pogacar v Zagorje. Klun se je odpovedal službi, da je lahko ostal v Ljubljani. Od leta 1877 dalje je bil deželnozbornski poslanec ter bil istočasno tudi poslanec v dunajskem parlamentu. Umrl je 8. julija 1896 v Budimpešti, pokopan je v Ljubljani.

V nasprotju s Mladoslavci je Klun kazal vedno odločno katoliško smer in zaradi tega tudi ustanovil leta 1873 »Slovenca«, ki mu je bil tudi prvi urednik. Po razcep slovenskih deželnozbornskih poslancev je ustanovil narodno katoliški klub, ki mu je kmalu sledila stranka in prišel načelno katoliško politiko. Z vsem tem je pripravil pot prvemu katoliškemu shodu. V državnem zboru je vedno zagovarjal slovenske politične in kulturne zahteve. Ves čas je bil član Hohenwartovega kluba.

1844 leta se je v Vrenem pod Krnom na Goriskem rodil pesnik Si-

Biti Kristus, v tem je vse krščanstvo. (Plus.)

Koledar
Nedelja, 15. vinotoka: 20. pobinkoštna; Terezija Velika, devica in opatica; Bruno, škof in mučenec; Sever, škof.

Ponedeljek, 16. vinotoka: Hedvika Poljska, kraljica in vdova; Viktor III., papež; Gal. opat.

Torek, 17. vinotoka: Marijeta Alakok, devica; Florenčij, škof; Andrej, mučenec.

Ljubna sprememba: mlaj ob 6.35; Herschel napoveduje srenjaljivo vreme.

Dramsko gledališče
»Maturca«. Izven. Ob 17.

Operno gledališče
»Manon«. Izven. Ob 17.

Kino Matifa
»Premiera« ob 10.30, 16 in 19.

Kino Union
»Pred sodnim dnem« ob 15, 17 in 19.

Kino Slova
»Če moč gospodariti« ob 10, 15, 17 in 19.

Kino Kodeljevo
»Ples v operi« ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba
Nočne službe imajo lekarnice: v nedeljo: mr. Bakaršič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murnayer, Sv. Petra cesta 78; v ponedeljek: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Deu, Gospodarska cesta 4, in mr. Bobino ded., Rimška cesta 31.

Zdravniška služba
Nedeljsko zdravniško dežurno službo obdružuje ob sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestni zdravnik dr. Igljbar Vinko. Ljubljana, Tržaška cesta 14, telefon 22-89.

Izpopolnitev telefon. imenika

Poštna direkcija obvešča vse imetnike novega telefonskega imenika za 1944. leto za področje mesta Ljubljana, da ga je treba izpopolniti s sledečimi telefonskimi naročniki, ki jim je bil telefon naknadno uvrščen v promet:

- Bogataj Ivan, elektrotehn. podjetje, Kongresni trg 19 20-03
- Gorec A., koleša, avto- in zimskošportne potrebščine, Dunajska cesta 1a 30-06
- Hrehorič F., stanovanje, Šelenburgova 3 33-09
- Kobal Dr. Alojzij, odvetnik, Dunajska 1a 21-38
- Kosi & Sver, gradbeno podjetje, Cesta 29. okt. 16 21-75
- Kriviec dr. Rudolf, advokat, Pradžakova 15 27-12
- Mandeljc Drago, poobl. graditelj, Albanska 4a 38-50
- Maradič, eklatišče, Zivnozdravniska ulica 32-33
- Ogrin ing. Gustav, poobl. inž. arhitekt, Dobrolova 30 34-47
- Pavlič Miroslav, Mala dolinarska 7 28-85
- Petriček, slaščičarna, kavarna, Ulica 3. maja 6 34-90
- Schumi Iv., trgovina s kurivom, pisarna, Frančiškanska 10 22-75
- Slovenia - Transport, špedicijska trdnica, Miklošičeva 13, pisarna Carinska pisarna in skladišče, Šumi Iv., trgovina s kurivom, pisarna, Frančiškanska 10 22-75
- Sver & Kosi, gradbeno podjetje, Cesta 29. okt. 16 21-75

Hkrati opozarjamo telefonske naročnike, da se bo prodajal telefonski imenik od 20. t. m. dalje samo na glavni pošti.

Naznanila ljubljanskih prireditev

Drugi sinfonični koncert

»Radia Ljubljane«, ki ga bo izvajal pomnoženi radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanca, se bo začel z Mozartovim »Malim nočnim koncertom«. Ta serenada, ki je pisana v g-duru, je med velikim številom Mozartovih skladb za razvedrilo, posebno priljubljena. Delo, ki ima štiri stavke »Allergo, Romanca, Menuett in Trio ter Rondo«, je nastalo leta 1787, nekaj mesecev pred prvo izvedbo »Don Juana«.

Druga skladba, ki jo bomo slišali v prvem delu sporeda, nam predstavi solista: Anton Trost bo igral Prvi veliki koncert za klavir in orkester v e-molu, op. 11, od Frederica Chopina. To delo nam bo vnovič vzbudilo epomina na veličino tega tako pomembnega skladatelja. Kot nobešen drugi je Chopin živel samo za klavir in na ta

mon Gregorčič. V šolo je hodel v Ljubljano, tu sta mu bila učitelja vikar Bevk in Anton Gregorčič. Gimnazijo in bogoslovje je končal v Gorici. Služboval je v Kobaridu in Rihemberku. Tu je bil v službi do leta 1881, ko je resno zbolel in stopil v začasni pokoj. Nastopil nato vikarsko službo v Gradšču pri Prvačini, pa je zopet zaradi bolehnosti prosil za pokoj ter se leta 1887. službi sam odpovedal. Živel je na Hribu v svojem vinogradu. Ko je zopet nevarno zbolel, se je preselil v Gorico in 24. novembra 1906. umrl.

Ko je služboval v Kobaridu in Rihemberku, je dozorel kot človek in pesnik. Briskosti, ki jih je sam doživljal in opazoval med farani, združene s filozofskim pogledom, so povzročile nastanek pesmi »Človeka nikar, zaradi katere so mu očitali celo versko zmotno. Ves mehak in nežen je bil zopet pesnik v pesmih, kjer opeva rodno zemljo, čudovita je oda Oljki, polna mistike O pepelnici noči in vse svoje hrepenenje po domačem kraju je izlil v pesmi Nazaj v planinski raj. Zaslužen je priimek »Goriški slavček«.

1924 leta je zrakoplov Zeppelin prvič preletel Atlantsko morje in pristal v Ameriki.

Drobne novice

Posvetitev kapele Brezmadežnega Srca Marijinega v Novih Jaršah bo v nedeljo ob 15. Sv. maša za dobrotnike kapele bo v ponedeljek ob 6 v župni cerkvi sv. Petra. Vsi vljudno vabljeni. Odbor za postavitev kapele.

Za pok. dr. Marka Natlačena bo v ponedeljek, 16. t. m., ob 7 sv. maša v frančiškanski cerkvi v kapeli za velikim oltarjem (obletnica pogreba).

Obletnica smrti pokojne šoleke upraviteljice iz Begunj Anice Drobničeve bo v ponedeljek, 16. oktobra, ob 7 v Slomškovem zavodu, Poljanska cesta 6.

Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in mešanskih šol vabi k letni konferenci, ki bo prihodnj. aredo, 18. oktobra t. l., ob 16 v katehetskimi sobi — nadzornik za vorok, Kongregacija gosposidelnih in kongregacija učitelje pri sv. Jožefu imata v nedeljo, 15. t. m., ob 6.30 skupno sv. obhajilo, v ponedeljek pa redni shod. Pridite vsi!

Ob prvi obletnici mučeniške smrti najboljših bloških junakov v Jelendolu bo zanj sv. maša v ponedeljek, 16. oktobra 1944 ob pol osmih pri oltarju Marije Pomagalj v stolnici. Bloščani in prijatelji najlepše vabljeni!

Širite knjižico ŠKOF BARAGA

Vsem, ki ste nas v dnevih trpljenja obdali z ljubeznijo in sočutjem, se najiskrenejše zahvaljujemo. Obenem sporočamo vsem, ki ste blagega pokojnika poznali in ljubili, da bomo počastili njegov spomin s mašo zadušnico v ponedeljek, 16. t. m., ob 7.30 v cerkvi sv. Cirila in Metoda. — Zalujoči Jerebičevi.

Za drugo obletnico mučeniške smrti adovskega župana Stefana Vidriha bo v ponedeljek, 16. oktobra, ob 7 v stolnici pri glavnem oltarju črna sv. maša. Prijatelji in znanci pokojnega župana so vabljeni, da se udeležijo sv. maše.

Rožnik. Na današnjo žegnansko nedeljo bo v rožniški cerkvi dvojno sveto opravilo: ob 8 in ob 9. Ob 9 bo slovenska asistiranja maša. Obakrat bo pel Jagodice kvartet. Med obema mašama bomo pobirali milodare za cerkev. Popoldne ob 4 bodo pete litanije Matere božje in darovanje okrog oltarja. — V ponedeljek bo maša ob pol 8.

Stenografski tečaj pričenja 16. oktobra. Praktično znanje, koristno vsakomur. Priporočljivo tudi za akademike, čarke in dijak-inje. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Učite se strojepljanj! Novi eno-, dvo-, in trimesečni tečaj pričenja 16. 17. in 18. oktobra. — Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Pouk popoldne, popoldne ali zvečer po želji. Prospekti: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska cesta 15.

Dijake-inje višjih razredov srednjih ali strokovnih šol, ki letos ne obkazujejo rednega pouka, lahko vstopijo v Višji trgovski tečaj kot redni slušatelji ali kot izredni za posamezne predmete (knjigovodstvo, korespondenca, stenografija, strojepljanje, jeziki itd.). Izbra predmeta po želji. — Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Mrzle roke in noge, nahod prehlad, mrazenje, protin in skruina: same nadloge, ki pa se dade vse pragnati, zanesljivo in brez stroškov.

Knjigovodstva, korespondence, stenografije, strojepljanje itd. se temeljito in hitro naučite v specialnih dnevih ali večernih tečajih. — Pričetek 16. oktobra. — Prospekti: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2-11.

Dramsko gledališče

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: »Maturca«. Izven. Cena od 40 lir navzdol.

Ponedeljek, 16. oktobra ob 18: Zaključna predstava za delavstvo »Jakob Ruda«.

Torek, 17. oktobra ob 18: »Matiček se ženit«. Red D.

Operno gledališče

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: »Manon«. Izven. Cena od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 16. oktobra: Zaprtje.

Torek, 17. oktobra ob 18: »Manon«. Premiera. Red Premierski.

Uprava Državnih gledališč obvešča p. n. občinstvo, da je iz varnostnih razlogov policijske prepovedane dovoljevati zamudnikom vstop v avditorij potem, ko se je dejanje začelo, ker zamudniki zatrpajo izhode. Zato pripravite Uprava p. n. občinstvu, da prihaja k predstavam točno, in da tudi pred začetkom nadaljnjih dejanj pravočasno zasede svoja mesta. Iz varnostnih razlogov je zabranjeno tudi jemati k večerim predstavam otroke, ker bi v primeru alarma njihova navzočnost ovirala hitro izpraznitev gledališča.

Frančiškanski oder

Nedelja, 15. oktobra, ob 18: »Dome«. — Prodaja vstopnic od 11—12.30 in 17—18.30.

»Pastirjev glas« (Knjižice št. 243, tretja izdaja) so zopet dobili v Mladinski založbi, Stari trg 39, in v upravi na Rakovniku. Cena 1,50 lire.

Sofokles: Kralj Oidipus, ki ga je na novo prevedel Anton Sovra, je izšel v Cvetju iz domačih in tujih logov pri Mohorjevi družbi.

Vse dijake in dijakinje opozarjamo, da se vrši vpisovanje v korepetitorij in instrukcije vseh predmetov za vse razrede tudi v nedeljo, 15. oktobra, popoldne. Specialne instrukcije, Kongresni trg 2-11.

Večerni trgovski tečaj — aredišče mesta — pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2-11, prične s poukom 16. oktobra (knjigovodstvo, korespondenca, trg. računstvo, stenografija, jeziki, strojepljanje itd.). Izbra predmetov po želji. Vpisovanje dneva, tudi zvečer, v nedeljo tudi od 9—11. — Raznateljstvo.

V karmeliškani cerkvi na Selu bo v nedeljo, 15. oktobra, na praznik sv. Terezije Velike, celodnevno čiščenje sv. Rešnjega Telesa. Ob 6 se izpostavi Najsvetejša, nato tihava sv. maša s pridigo. Ob 8 slovenska sv. maša, ob 9 tihava s kratkim nagovorom. Ob 17 govori, pete litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov. Vljudno povabimo! Pridite, molimo! Počastimo veliko mater, ki nam je dala sv. Malo Terezijo. Priporočimo tudi Veliki sv. Tereziji vse svoje zadeve, da jih izroči skritemu Bogu, ki ga bomo v nedeljo na Selu molili. Lepše ne moremo proslaviti njenega praznika kot s tem, da bomo z Veliko Terezijo molili evharističnega Kralja, za katerega je gorela in živala.

Naša borba

je naslov novi knjižici, ki izide te dni.

Gramofonske plošče rabljene (slovenske narodne pesmi in druge). Kupujemo stalno po najvišji ceni trdnika EVEREST, Prešernova ulica 44.

Mladenci, ki bi se hoteli izučiti kot strokovni tehnik za vsa popravila nalivnih peres dobi stalno službo. Učna doba 3 mesece — potrebno je predznanje na strnični. Prednost imajo učenci obrtne šole, kateri imajo veselo do te stroke ter da so urni in spretni pri delu. — EVEREST, Prešernova ul. 44.

Vabilo na otvoritev slikarske razstave.

Vse moje prijatelje, znance in vse one, ki ljubijo slikarsko umetnost, vabim na otvoritev svoje razstave dne 15. t. m. ob 9. uri v Galeriji »Ubersnel«, Gospodarska c. 3. Razstavljeno bo čez štiri desetletja slik »motivov s Fužin«, moje delo letošnjega poletja. Miroš Šušteršič.

Frančiškanski oder. Delavski prosvetni krožek DPA v Ljubljani uprizarji v nedeljo, 15. oktobra, ob 18 J. Jalnovo dramo »Dome«. Predprednja vstopnice dnevno pri blagajni frančiškanske dvorane od 11—12.30 in od 17 do 18.30.

Tečaj knjigovodstva prične 16. oktobra. Praktično znanje, potrebno v zasebnem ali javnem poklicu. Posebni tečaji tudi za stenografijo, korespondenco, strojepljanje, jeziki itd. Priporočljivo tudi akademikom-čarkam in dijakom-injam. Izbra predmeta po želji. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Prekrasna posmrtna pesniška zbirka najpomembnejšega pesnika mladega rodu France Balantič:

V ognju groze plapolam

Zbrala, uredil in uvod napisal Tine Debeljak. — Broš. Lir 45.—

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofovo 5 — Miklošičeva c. 5

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj pravice javnosti in Višji trgovski tečaj dnevnice. Informacije, prospekti: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema slušatelje-ice z višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredi srednje šole oz. dovršena srednja ali strokovna šola). Prospekti: Trgovsko učnišče »Christofov učni zavod, Domobrankska 15.

Formleto pastile za dehidracije ust in grla dobiti v lekarnah.

Kmečka kultura je aktualna knjižica. To so sodobna razmišljanja slovenskega človeka o njenih vrednotah. Knjižica je epokal univ. prof. dr. Fr. Stele. Založila jo je Mohorjeva družba.

Bele vrtnice - Sestra Dragica

Spisala Tilka Lamprhtova. Knjižica je lepo vezana. Dobi se v upravi »Vigredie«, Slomškova l. in v knjigarnah.

Društvu slepih sta darovala namestitevovenc na grob blagopok, g. Margona in Janoz Marinko in P. Marinko 800 lir, 2 velikušni poklon izrekla darovalcem ob bor najtoplejšo zahvalo.

Na Državni tehniški srednji šoli v Ljubljani je prosto službeno mesto izprašene kurjača za centralno kurjavo. Prošnje sprejema do 31. t. m. direktorja pisarna (Gorupova ulica 10-1, levo), kjer se reflektatom na razpolago pogoji in pojasnila dne no od 8—10.

Kopunjenje petelinčkov bo samo še teden. Mali gospodar, Gallusovo nabr. — Dijaki! INSTRUKCIJE — Novi trg Informacije od 8—10 in od 15—17.

Knjiga je bogastvo,

ki ostane. Današnji človek hrepeni, da bi se vsaj včasih dvignil iz svoje mračnosti in se zagledal v svet preprostega, iskrenega človeka. Lepa knjiga nas vsaj za čas premakne iz monotonih misli, zato je vedno zvesta prijateljica. Ali ne želite tudi vi nekaj veselih ur? Naročite se torej na Slovencevo knjižnico, ki vam bo priskrbela marsikako uro čistega veselja. V četrtletniku smo, zato vabimo vse, da zase in za svojo družino naročijo knjige Slovenceve knjižnice, ki so za letos še posebej dobro izbrane. Nedvomno bodo lep vir družinskega veselja.

Ozoro na ostro streljanje

Običajno se opozarja na naslednje: Strelišča pri Brdu in Sostrem so zamašena z rdečimi trikotniki drogovi...

Promenadni koncert

Slovenskega domobranstva v Ljubljani bo v nedeljo, 15. oktobra ob 11.15 pred Narodnim domom z naslednjim spedom: 1. Gregore: »Oj ta soldaški bon...

Delodajalcem v upoštevanje

Ponovno se dogaja, da nekateri delodajalci ovirajo svoje delojemalce pri izvrševanju službe pri protiletalski zaščiti...

Zasenčite žaromete na kolesih

Uprava policije ponovno opozarja vse kolesarje, da morajo biti žarometi zasenčeni tako, da ima vsak žaromet le svetlobno režo v velikosti enkrat 4 cm.

Obvestila Preveda

Razdeljevanje krompirja.

Opozarjamo potrošnike, da dvignete domači krompir na odrezke št. 21-24 vključno do ponedeljka, 16. t. m., ker s tem dnom odrezki zapadejo.

Italijanski krompir na odrezke št. 1 do 3 se deli Nabavna zadruga železninarjev in gospodarska zveza, Maistrova 10.

Tvrde, ki delijo domači krompir, postajajo, da nam v terek, dne 17. t. m., spoštevamo, koliko krompirja se prodala in koliko ga še imajo na zalogi.

Nagradno razdeljevanje kuhinjske soli proizvajalcem mleka.

Oni proizvajalci mleka, ki so v prvem mlekarjem polletju, t. j. od 1. 3. do 31. 3. tega leta oddali Prevedovim zbiralnim predpisane ali še večje količine mleka, prejmejo za nagrado kuhinjske soli...

Obč. Ljubljana nastran zapornega pasu na vasi: Studonec (obč. Polje), Zg. in Sp. Hrušica in Fužine (obč. Dobrunje):

Kmetijska zadruga, Ljubljana, Maistrova 10.

Obč. Ljubljana nastran spornega pasu Dravljice: zbiralnica mleka, Dravljice.

Obč. Rudnik in občina Ljubljana nastran zapornega pasu - Črna vas:

Podobnik, Rudnik.

Občina Dobrova: Zalaznik, Dobrova.

Občina Brezovica: Zor, Brezovica.

Občina Ječica: Snoj, Ječica.

Občina Dobrunje: Černe, Dobrunje.

Občina Polje: Ham, Veče.

Občina Vrhnika: Mlekarska zadruga, Vrhnika.

Vse ostale občine pa pri občinskih prečiščevalnih uradih, oziroma po njih določenih tvrdkah.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 35

Enajsto poglavje.

Sera Sturla se je zbudil drugo jutro s čudno napetim občutkom, vendar si ni mogel kaj pojasniti, kaj bi bilo tega vzrok. Začutil je potrebo po samoti, brž se je oblekel, odšel v študij...

Kmalu si je bil na jasnem. Seveda, to je bila ta zadeva z njegovim prijateljem, s Finnurjem z Vadija - da mora zapustiti dom svojih očetov - to mu je zdaj v vsej svoji pomembnosti pojasnilo. In dejal si je, da je dal prav za prav on poved za vse, kar se je zgodilo. Nekaj je bilo večeraj, da se tega ni kaj zavedel in ga ni tako močno zadelo. Nemara prisotnost njegovega prijatelja in da je sam prinesel to vest in je vse navidezno tako mirno prenašal, kar je celo pomirljivo vplivalo nanj. Brez dvoma je bilo vzrok, da je bil spričo tega dejstva večeraj razmeroma tako hladen.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Ena sama ženska je nabrala 210.000 litrov raznih gozdnih jagod. Dva otroka je solala z izkupičkom. - Tako je naslovljen članek v »Kärntner Zeitung« z dne 13. oktobra t. l., kjer beremo: »V nekem mestecu na Koroškem živi petdesetletna ženska, ki že 30 let, dan na dan nabira razne jagode po gozdovih v Dravski dolini. Na leto je povprečno nabrala po 7000 litrov jagod, tako da jih je doslej nabrala 210.000 litrov. Staro in mlado jo pozna in spoštuje in ji odkupuje jagode. Izračunala je, da nabere v 24 dneh 666 litrov borovnic. Na dan nabere po 15 litrov rdečih jagod. Ze ob šestih zjutraj je visoko kje na planinah, kjer nabira tudi brusnice. »To poletje«, je sama povedala, »bom izlahka nabrala 2500 litrov brusnic.« V 30 letnem nabiranju nabere povprečno po 7000 litrov jagod na leto, kar da 210.000 litrov. S to množino bi lahko napolnila svetovno znani heidelberški sod, ki je bil narujen l. 1751 in ki je dolg 8,5 m in meri v premeru 7 metrov. S temi jagodami bi napolnila tudi 14 petnajstjstonskih tovornih železniških voz. Ta žena, zglad zares izredne marljivosti, je mati petletni otrok, ki so že vsi pri svojih poklicih. »Vsi so že nekaj«, pravi, »dva sem dala celo študirati iz izkupička svojih gozdnih jagod. Eden mojih otrok se je naučil kar pet jezikov!«

Zlata poroka na Jesenicah. Zakonca Rozman sta v krogu svojih številnih otrok in vnukov obhajala 8. oktobra t. l. zlato poroko. Odlični gostje zlate svatbe, med njimi inž. Klinar in član stranke Marn, so počastili slavljenca z besedo in darili.

Umri je zaradi ran, ki si jih je pridobil na bojišču, sanitetni narednik Peter Benak iz Celovca, kjer je bil 14. oktobra t. l. tudi pokopan.

Gorenjski kinematografi. Na Jesenicah na Gorenjskem predvajajo z dne film »Tovariši takoj pride«, v Kranju »Kopalnice na skednju«, a v Radovljici »Nora noč«.

Spodnje Štajerskega

Slovenjbiški vinegradi so letos izjemoma dobro obrodili. V ljutomerskih, haloških in slovenjgorških vinorodnih predelih so letos, kakor je »Slovenec« že opetovano poročal, peronospora, črni palež in grozdna gniloba uničile velik del grozdja. Čudna izjema je bila letos v slovenjbiških podpohorskih vinogradih. Sloviti »bradnec«, »ritoznojčan«, »skovačevaštan« in »framčan« so še dokaj lepo uspeli. Edino slabo se je v teh krajih izkazal mušketele, dočim se rizlung, traminec, silvanec in rulandec dali dobro kapljico. Kar se je trgalo v času od 1. do 8. oktobra, je kazala vinska tehtnica 17 do 19 stopinj sladkorja. Od 8. oktobra naprej pa so dosegli tudi 30 stopinj.

Tolovaji so ga ubili. V borbi s tololvaji je padel Fric Winder. Pokopan je bil v Mariboru ob veliki udeležbi občinstva. Okrožni vodja Strobl je v imenu štajerske domovinske zveze in poveljstva samoohrane orisal življenje rajnika. Kot čelni vodja krajevskih skupin VI in VII v Mariboru je do smrti vestno izpolnjeval svoje dolžnosti.

Grad Zgoranj Cmurek ob Muri na severni strani Slov. gorice so preuredili za udobno zavetišče vojnih poškodovancev. Dolga stoletja so bili lastniki tega gradu grofje Stubenbergi. Za časa Jugoslavije, ko se je izvedla agrarna reforma, je kupil grad z okolico prejšnji oskrbnik Anton Mal, doma iz Noiranjske. H gradu spada velik kamnolom apnenca. V Slov. goricah je kamen zelo redka prikazen. Za nove ceste, ki sta jih gradila okrajna zastopa Sv. Lenart in Maribor, so uporabljali kamen iz Gornjega Cmureka. Tudi za novi cesti št. 111 - Velka in na višino k Mariji Snežni so vozili kamen iz Malijevega kamnoloma.

Tovarna Westen v Celju je obhajala nedavno svojo 50-letnico obstoja. Tu se izdeluje emajlirana posoda in slični izdelki. V podjetju je zaposlenih več sto domačih delavcev. Izdelki so našli odje-

malce širom sveta. Mnogo Westenove posode so raznosili tudi hrvaški krošnjari.

Kmetijska šola pri Sv. Juriju ob južni železnici je obhajala nedavno 30 letnico obstoja. Zgodovina tega zavoda je zelo pestra. Ko je spodnještajerska deželno-poslanska delegacija vodila borbo za samoupravno samostojnost Spodnje Štajerske, je po večletnih bojih uspelo našim starim kmečkim voditeljem, da se je vendarle ustanovila ta šola, ki je vzgojila mnogo vzornih kmetovalcev.

Nesreče. Dva in dvajsetletna Terezija Robnik iz Maribora se je pri delu z lastni zataknila v vrtni stroj in si pri tem močno poškodovala glavo. - 34 letna Marija Bračko iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah pa se je hudo ranila po vsem telesu, ko je podrl tovorni avto. - Rajmund Gvigner, 22 letni ključavničar iz Maribora, je prišel med kolesa stroja in je bil hudo ranjen. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Iz Hrvaške

Premiera »Lisinskega« na Dunaju. Prvi hrvaški zvočni film, ki je bil izdelan na Hrvaškem pred kratkim, je bil predvajan v dunajskem kinu UFA. Preden so začeli predvajati ta prvi hrvaški zvočni film »Lisinski«, so predvajali kot predfilm hrvaški kulturni zvočni film »Tamburica«. Predvajanje je spremljalo predavanje hrvaškega kulturnega atašeya prof. Mikšiča, ki je med ostalim v svojem govoru povedal: da morejo samo v lastni državi priti do izraza stvarjalne moči in tako ima Hrvaška kot nezavisna in svobodna država velik pomen za hrvaško kulturno življenje. Dokaz za to je prvi hrvaški zvočni film, kateremu bodo sledili tudi drugi filmi, ki se zdaj že pripravljajo in snemajo. Film »Lisinski« je na vse gledalce napravil najboljši vtis, ker niti malo ne zaostaja za nemškimi filmi.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Varčujte z vodo!

Mestno župansko spet opozarja, naj prebivalstvo čim najbolj varčuje z vodo iz mestnega vodovoda, saj je uprava mestnega vodovoda morala ugotoviti, da se nekateri niso ravnali po prvem pozivu ter s tem niso upoštevali težkoč, ki jih ima mestna občina pri dobavi električnega toka in premoaga, kar mora biti danes že vsakemu znano.

Zaradi tatvine kolesa obsojen

Prav priložnost je mladega Lojzeta, ki je bil kot pripravnik zaposlen pri neki korporaciji, napravila za tata. Na velikem dvorišču so puščali nameščenci, starejši kolesarji, svoja kolesa nezaklenjena. Letos konec avgusta pa je Lojze pograbil za eno kolo in se z njim odpeljal. Lastnik sprova ni smatral za važno, da bi mu bilo kolo ukradeno, ker se je večkrat primerilo, da si je kolo kdo izposodil. Toda njegovega kolesa ni bilo od nikoder nazaj. Pozneje je lastnik kolo opazil na neki straznici. In tako se je taj ujel. Zaradi prestopka tatvine, ker je ukradel 8000 lir vredno kolo »Bianchi«, je bil Alojzij P. obsojen na 10 mesecev strogega zapora, to nepogojno, čeprav obtožence še ni bil sodno kaznovan.

Arretacija drznega vlomilca

Policija je prijela in izročila v sodne zapore mladega, 26 let starega, zedno drznega poklicnega vlomilca Franceta Velkavrh. Po poklicu je tkalec. Ze lani je vlomil v stanovanje nekoga mehanika, prijatelja, ki mu je skušal odnesti plen v vrednosti 10.000 lir. Bil je prepoden. Pozneje je bil prijat. Posrečil se mu je beg iz zaporov. Nato se

Sirok razgled se vam odpre v snovanje in življenje narave, če boste prebrali silno zanimivo dr. Mihelčičevo knjigo

»TAJNE NARAVE«

ki je prav te dni izšla v edini slovenski poljudno znanstveni knjižnici Svet. Knjigi dajejo še posebno vrednost številne in lepe slike, ki ponazarjajo pisano besedo. Knjiga je že v prvih dneh naletela na splošno pozornost in je vredna, da jo slehernik prebere! Naročite se tudi vi na Sveti Svetove knjige pripravljamo posebno doraščajoči in učeči se mladini!

Mrzel pot ga je obilil, da se je usedel na zofo in se tresel po vsem telesu.

Pomiriti se mora. Pomisliti mora na to, da niso ljudje nič drugega ko trave... rože, ki rastejo dalje v soncu in dežju, v lepem vremenu in burji... le da padejo potem po roki viharja ali kosi kosca... v rokah Gospodovih, je bolj mirno ponovil.

No, saj to še ni bila takšna huda nesreča - žalostno je pa le. Nesreča tudi - nemara večja, kot bi človek mislil. Zakaj, nekaj je šlo v nič, nekaj dobrega je šlo v nič. Zvesto, dolgoletno delo človeka, goreča volja in nesebično stremiljenje človeka se je hipoma obrnilo proti njemu samemu. Zadelo ga je ko udarec sovražnikove roke. Bil je, ko da bi njiva - ki je - sredi pušče trudoma zorana in posejana z najboljšo pšenico - mahoma obrodila sam osat... Nenaravno je bilo. - Nesmisel! - Ničesar ni, da bi moglo biti proti naravi. Zakon narave je zakon Boga. Ali je vse... vse... vse... kar se dogaja, božja volja? Seveda, vse se vrši po božji volji - vse! Vse se vrši po njegovi volji! Mi moramo le skloniti glavo, glavlo skloniti - in se zahvaliti. Če bi bilo dovolj modri, bi to razumeli. A mi nismo tako pametni, ne, nismo.

Mogoče je Finnurja preveč prevzele posevito in delo s posevostom, dasi je bila - v njegovih očeh - vera prijatelja zadosti živa. Pa saj ni mogel, kakor Gospod, videti v srca in duše... Na vsak način ne sme verovati nič drugega, ko da je Bog to, kar se je zgodilo, dopustil zato, ker je to za prijatelja najboljšje. Zato se ne sme zaradi tega žalostiti. Veseliti se mora, njegova dolžnost je, da se veseli. Nemara je bila duša njegovega prijatelja preveč navezana na pozemske stvari, mogoče je bil preveč srečen v upanju na sadove svojega dela, ki so bili pač samo pozemski. Zdej bo pa sadove svojega dela lahko užival brez greha, lahko se bo nesebično veselil razcvita svojega posestva. Kako je bil Bog vendar dober, da je dal njemu, Seri Sturlu, to milost, da je vse to spoznal. Pa je spočetka nekako Boga klical na odgovor! O, kakšna blaznost! Kakšen napuh! Bog mu je pa še enkrat izkazal svojo milost. Odslej se ne bo dal več premočiti po teh pregrešnih in brezplodnih dvomih.

Vstal je in je začel - bolj mirno ko prej - hoditi po sobi sem in tja. Vendar pa ni mogel prepoditi spomina na tisto brezstalnost, ki se je bila neandama pojavila pri prijatelju. Tako različno ga je videl pred seboj, kako je snoči sedel za mizo in večerjal - navidezno mirno, navidezno prav tak kot prej. Pa je bil vendar povsem drugačji. Nekaj je gledalo v njegovi najbolj notranji notranjosti ko muka - muka, ki je ni hotel občutiti. Skušal jo je odriniti, trudil se je misliti na povsem druge stvari, pograbil je zadevo z druge strani in si je skušal predočiti, da je njegov prijatelj doživel srečo, da bo zdaj ustvarjal nekaj bolj koristnega, nekaj, kar ga bo brez dvoma prav tako preželo kakor delo na posestvu. Toda prijateljevo obličje je bilo še zmeraj pred njim - s izrazom praznine v očeh, z nadibom utrujenosti in glasu, z majhno spremembo v hoji in kretnjah. Ker se na ta način ni mogel tega otresti, si je skušal domisljati, da vidi pač same strahove. Saj tudi snoči ni prav nič takšnega opazil. Brez dvoma je bilo le nekaj, kar se je v njegovih možganih podzavestno nabrdilo. Vendar ni temu niti za hip verjel. Z jasnostjo prvida se je spominjal, da se je prijateljevo bistvo spremenilo. A počemu bi temu pripisoval toliko važnosti... Slednjič mu je uspelo, da se je pomiril s tem, da bo pač izgubil, da bo nemara že izgubil, čim se bosta srešla. V svoji najbolj notranji notranjosti pa ni tega prav verjel. V duši se je venomer oglašal »v in je glojal... Jaj, to glodanje tu notri - kako ga je poznal!

Tiho je potrkalo na vrata in Helga je nekoliko odprla vrata. Ko je videla, da njen mož ne piše, je vstopila, a vrata je pustila na pol odprta. »Oprostite, da te motim, Sturla. A zunaj je moški, ki poroča o nekem smrtinem primeru - tako je to hudo; oči so se ji zasolile.

Udeležujmo se Baragove devetdnevnic!

Kjer ne morete v cerkev, opravljajte jo doma s pomočjo knjižice »Škof Baraga«, ki jo dobite pred cerkvami.

Knjižna tombola

2-70

sta prvi izrebrani številki, ki sta potrebni za dobiček dvojke; ob številki morata biti v isti vodoravni vrsti.

Kdor zadene dvojko, ne sme dalje igrati za višje dobitke, temveč naj takoj dvigne svoj dobiček v tombolskem lokalu v Gradišču.

Kdor zadene dvojko, dobi knjižice: Jurčič: Cvet in sad; Gregorčič: Oljki; Šali: Spev rodni zemlji in 150 lir.

Številke za trojke bodo objavljene v torkovih številkih naših dnevnikov. Kdor bo prebral eno številko od dvojke, bo čakal še na dve številki za trojke.

Tombolske tablice se vedno dobite pri naših prodajalcih in v tombolskem lokalu v Gradišču 4.

Pravilna rešitev uganke Zimske pomoči

Prodajalka tombolskih tablic ima izgube: štiri tablice in 20 lir = 100 lir denarne vrednosti.

Prav jo je rešilo 82 oseb, od teh so bili izrebrani za nagrado:

- Jerele Ivanka, Copova 21; Klemen Karl, Trstenjakova 1; dr. Ivan Knific, Ciril Metodova 32; Kolarovič Svetislav, Rožna dolina IX-3; Komac Nevenka, Dol. Logatec 164; Oražem Janez, Dravljice, Sv. Roka pot 11; Pervanje Anton, Dol. Logatec 28; Piliš Leopoldina, Rudnik 82; Prelec Anži, Tovarniška 14; Salih Dušan, Ciril Metodova 92-I.

Ti naj dvignejo knjigo »Cvet in sad« in rezervirano tombolsko tablico v Gradišču št. 4.

»Oddelna skupina Jadranske priroče« RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 15. oktober:

- 7. Poročila v nemščini - 7.10 Veseli zvoki za nedelj. jutro, vmes 8.30 Poročila v slovenščini - 9 Orgelska glasba - 9.15 Versko predavanje - 9.30 Praznična glasba - 10 Poročila v nemščini - 10.15 Naša zakladnica 11.05 Za zabavo - 11.30 Slovenska ljudska odajda - 12 Opoldanski koncert - 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda - 12.40 Nemški ljudski koncert - 14 Poročila v nemščini - 14.10 Pozdrave iz domovine izvaja radijski orkester s sodelovanjem komornega zbora pod vodstvom D. M. Šijanca - 15 In flagranti - 15.45 15 min. za podobe, inž. Ciril Jeglič: Spravljanje vrtnin - 16 Koncert za vojsko, vmes 17 Poročila v nemščini in slovenščini - 18 Nesmrtna glasba nemških skladateljev - 19 Ura pesmi. Nuša Kristan - sopran, Rudolf Franc - tenor, pri klavirju M. Lipovec - 19.30 Za »Zimsko pomoč« govori gosp. prezident divizijski general Leon Rupnik, nato Poročila v slovenščini - 19.45 Kaj prinaša prihodnji teden - 20 Poročila v nemščini - 20.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda - 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda - 22.15 Plesni orkester vodi M. Vodopivec - 23 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

Dnevni spored za 16. oktober:

- 7 Poročila v nemščini - 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini - 9 Poročila v nemščini - 12 Opoldanski koncert - 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda - 12.45 Salonski orkester vodi A. Dermelj - 14 Poročila v nemščini - 14.10 Vsekmu nekaj - 17 Poročila v nemščini in slovenščini - 17.15 Pisano polje, daž lidane volje - 18.30 Segava besede, Lojze Zupane bere svojo humoresko - 18.45 Za »Zimsko pomoč« govori generalni tajnik in namestnik župana Fran Jančigaj, nato poročila v slovenščini - 19 Prenos II. simfoničnega koncerta ojačenega radijskega orkestra iz unionske dvorane pod vodstvom D. M. Šijanca, vmes 20 Poročila v nemščini - 21 S ponedeljkom se teden začne - 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda - 22.15 Poj si pesem, če te žalost taro - 23 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

MALI OGLASI

Službe izšeto

SLUŽBO SLUGE
ali raznašalca isčem. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9159. (a)

Dipl. zaščitna SESTRA
išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8847. (a)

18 LETNO DEKLE
zdravo, s 4 razredi morsk. šole, išče primerne zaposlitve. Razume italijansko in delno tudi nemško. - Ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 8710. (b)

POSTREZNICA
ki bi opravljala vsa hišna dela se priporoča k boljši družini. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9187. (a)

GOSPODINJA
samostojna, želi službo pri manjši družini ali pri gospodu s prvimi novembrom. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 9188. (a)

Službe doma

SLUŽKINJO
za hišna dela sprejemam v službo. Plača tera hrana dobra. Lepodvorska ulica 34. (b)

VAJENKO
in pomočnik sprejme šivilja. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. Ugodni pogoji 9132.

MLADENIC
kateri bi se hotel izučiti kot strokovni tehnik za vsa popravila nalivnih peres dobi stalno službo. Učna doba 3 mesece, potrebno je predznanje na strojni. Prednost imajo učenci obrtne šole, kateri imajo veselje do tega stroja ter da so urali in soretni pri delu. EVEREST, Prešernova 44. (b)

OSEBO
starejšo, vestno, zanesljivo, sprejemam za vrtna dela in poklajo živini. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Trajno zaposlenje« 9217. (b)

DELO DOBI
10 delavci v 2 delavca - zglasniti se je juri, ponedeljek zjutraj ob 8. uri, Komenskega št. 28, dvorišče (Petrankova). (b)

STIRI TKALKE
sprejemamo takoj v Ljubljani. Plača dobra. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9233. (b)

Poizvedbe
NASIL SEM
zeleno - rdečo pisano ruto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9215.

ANTON FLORIČAN
je naprosil, da pusti svojo naslov v upravi »Slovenca«.

AKTOVKO
je izgubila revna deklica, v njej je bila rdeča jopica in nahrbtnik, od Bohoričeve ulice do Ambrusovega trga. Pošten najditelj se naproša, da jo proti nagradi vrne na naslov, ki ga pove upr. »Slov.« pod št. 9194 ali uprava policije.

LISTNICO
z manjšo vsoto denarja in zastavnimi listki sem našel. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 924.

ZLATA URA, damska znamke »Chronometre« z zlato zapetnico je bila izgubljena 13. t. m. od Rožne ulice, po Askerčevi in Bleiweisovi do vladne palače. Pošten najditelj se naproša, da jo proti nagradi vrne na naslov, ki ga pove upr. »Slov.« pod št. 9194 ali uprava policije.

Stanovanja izšeto
SESTRI
(akademikarka in učiteljica) išče stanovanje, sobo in kuhinjo, event. tudi proti instrukciji. Cenj. ponudbe na upr. »Slov.« pod št. 8783.

Stanovanja oddaja
ZAMENJAM
sobo s številnikom v Mostah v bližini tramvajске postaje za enosobno stanovanje na Kodeljevem. Zeleni jami ali v Mostah. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 9135. (b)

Sobe izšeto
SOBO
iščem za takoj ali s 1. novembrom. Posoben vhod in dobra dnevna luč. - Ponudbe: Lojze Perka, akad. slikar, knjigarna Žužek.

Sobe oddajo
SOBO
lepo, zračno, oddam niznemu gospodu, lahko takoj. Resljeva tsi./desno.

Prodrom

PRODROM
zimski plašč in po vršnik za dečka od 8 do 10 let ter ženski zimski plašč, vse v dobri stanju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9176. (l)

OTROSKI VOZICEK
globok, popolnoma nov, zunaj in znotraj tupeiran, vsi kroglici deli kromani, ugodno napredaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 9173.

PLINSKI REŠO
in več različnih lončenih ploščic za peči prodrom Hafner, Nunska 17. (l)

OTROSKI VOZICEK
globok, predvojni, prodrom ali zamenjam za damsko kolo. - Rožna dolina c. III., 12. (l)

ELEKTROMOTOR
in 2 stružnici ugodno napredaj. Merkur, Puharjeva 6.

ZIMSKO SUKNJO
moško, predvojni Palmston sukno v najboljšem stanju ter še več drugih zimskih plaščev prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

MRCES IN GOLAZEN
ušu, stenice, bolhe, šurke, molje, miši, podgane, voluharje in bromorje zanesljivo pokončate s strupom, ki dohiti v drogeriji Kane, Židovska 1.

POSTELJNO PERILO
rjuhe, kapne, prevleke za blazine, posteljna pregrinjala prodaja - Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

PEGE IN LISAJE
vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema. DROGERIJA KANC - Židovska ulica 1. (l)

MOŠKI SKORNJI
»Tri skornji« novi štev. 41-42 napredaj. Snežniška 1/III, levo.

VEČ OLEANDROV
lepih, prodrom po nizki ceni. Slomškova ulica št. 11.

DEJNE PLOŠČE
zimске damске in moške plašče in zimsko perilo kupi - Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

LESENO OGRODJE
za divan (novi) prodrom. Cesta na Rožnik št. 16, podprilike.

PRODAM
2 navadni postelji brez žimnice, 1 nočno omarico, 1 umivalnik, najraje v zameno. Resljeva 4b/I.

KROMPIR
varnje pred gnolbo »NEGIL«, Inž. Prezelj - Wolfova ulica 3. (l)

PISALNI STROJI
Underwood, Adler, Invicta in portabel Adler, Remington napredaj. Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

USNENI SUKNJIC
siv, skoraj nov, za srednje postavne prodrom. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Gorak« 9159. (l)

SADJARJI
sedaj potrebuje »RANOBRAČE« in »CEPLNO SMOLO«. - Oboje prejmete z navodili pri Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3. (l)

ZIMSKI PLAŠČ
damski, krznom, zamenjam za protivrednost. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9136. (l)

GRAMOFONE
razne vrste prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

PODGANE
miši in voluharje priznana zanesljivo pokončate »MIKROTAN« pasta. Za pripravo običajne količine je prireditelj 5 dke (lahko delno pokvarjene) maščice, kapne, blazine, posteljna pregrinjala, otroške globoke vazičke, moška in ženska kolesa, električni kuhinjski rešo, likalnik, plinski kuhinjski, svetilnik za nočne omare, umivalnik in vrč, šivalne stroje, pisalne stroje, računski stroj, stroj za izčimavanje perila, radio aparate, goli, violo, kitare, citre, krilni in godalni rog, flauto, harmonike, klavirske in male za dečo, gramofone, kadilne garniture, damske torbice, petrolejske peč, 6 kg žime, otroška nahrbtnika, šestilo, svilo za damske obleke, daljnogled, usnjeni koveč, rute za narodno nošo.

OTROSKI STAJICO
in damske ževlje, skoraj nove, št. 39, prodrom. Oblak Pavel, Verdijeva 3, dvorišče II.

KONTENINO
15 m. rjav, prodrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9197.

MUTE
bolhe, stenice, ribice, kočiče in ostalo golazen pokončujete! Preparate v strokovni. Najboljši sestavi prejmete pri Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3. (l)

POZORI!
Ugodno poceni prodrom šivalni stroj »Singer«, šivalni stroj »Jaxe« - 3500 lir, pisalni stroj, nov ali zamenjam za preproga ali za drugo blago. Vprašati Cenovala ul. 19-III, vrata 7.

UGODNO PRODAM
kos volnenega blaga - temnorjave barve, vel. 190x185, primerno za plašč ali suknjico par damskih sportnih žvrih semih ževljev s korkom. Ljubljana - Florijanska 13-III., desno, zadnja vrata. (l)

BLAGO
za moško obleko prodrom. Jerončič Franč, Zaloška c. 173, Moste.

HARMONIKO
dilatirno, tristruno s 6 poltoni, prima »Hohner« - ter fino novo moško obleko za srednje postavne, prodrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9234. (l)

Land ZA NEGO ZOB

Lekarniško TEHTNICO
prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

KOROZO
mečete v gnoj! Glede pravilnega krmljenja, pitanja prašičev se posvetujte s strokovnjakom. Inž. Prezelj, Wolfova ulica 3. (l)

PISALNI STROJ
nov, z dolгим vozom 45 cm in najmodernejšimi napravami prodrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9144. (l)

OTROSKI VOZICEK
globok, opremljen, skoraj nov, prodrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9163.

PLATO VOZ
s sedelcem, nosilnost 5000 kg napredaj. - Ogled: Ulica 560 let Ljubljane št. 17. (l)

GOJZERJE
razne velikosti in drugo obnavlja kupi Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

DIVJI ZAJEC!
Sadjarji, drevesa vam zanesljivo varuje »E-PUSIN« maža. Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3. (l)

PECICO
na petroleji prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

BLAGO
za zimski površni suknjič prodrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9203. (l)

PISALNI STEDILNIK
z tremi ploščami in telefonski aparat Siemens z varovalko, prodrom. Kavčič Ivan - telefon št. 35-06.

HIŠNA GOBA
uničuje vašo hobo, morda ste jo opazili v zasledu. Učinkovite, strokovno sestavljene preparate z navodili prejmete pri strokovnjaku: Inž. Prezelj - Wolfova ulica 3. (l)

OTROSKO POSTELJO
rabljeno, z žimnico - prodrom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9201. (l)

OTROSKI VOZICEK
globok, dobro ohranjen zamenjam za star šivalni stroj, pohištvo, radio ali karkoli. Ev. doplačam tudi razliko. Naslov povi: uprava »Slov.« pod št. 9210. (l)

MAŠTI
in mesa bo malo, če gre skoraj polovico hrane neizrabljeno v blato. Znoj. Preparat za boljše izražanje hrane z navodili pri: Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3. (l)

BRZOPARILNIK
160 l, malo rabljen, zamenjam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9207. (l)

6 dobro ohranjenih RJIH
in staro žimo za eno žimnico ugodno prodrom. Naslov povi: upr. »Slovenca« 9208. (l)

MALO MIZO
staro, pisalno, prodrom za 450 lir. Naslov povi: upr. »Slovenca« 9209. (l)

FIZOL
vam napada fizol? Preglejte zalogo! Učinkovito sredstvo zoper fizoljarja prejmete pri strokovnjaku: Inž. Prezelj, Wolfova ul. 3. (l)

TRIKO ZIMSKO SPODNJE HILČE
moška, in 6 kom. majo prodrom. Ogled dopold. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9198. (l)

POSTELJA
in nočna omarica, hrastova, z mrežo, napredaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9200. (l)

SPALNICA
preprosta, se ugodno prodrom. Weiss, pivovarna Union. (l)

SPALNICE
pleškane in jesenove, dobite pri mizarstvu Stigl, Trata 27, Dravljice. (l)

MODROČE

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudijo solidno in pe nizki ceni

RUDDLF RADOVAN
tapetnik LJUBLJANA Mestni trg št. 18

Siv. stroji
SIVALNI STROJ pogreznjiv, z okroglim čolnikom, v brezhibnem stanju, ugodno napredaj. Anton Kost, modno krojaštvo, Pražakova ul. št. 3 (nasproti Gospodarske zveze).

SIVALNI STROJ
»Singer«, pogreznjiv - prodrom. Mirze 29.

SIVALNE STROJE
Singer, Necchi in stroj za krilni bodljaj (Kettler) prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

SIVALNI STROJ
»Singer«, pogreznjiv, z okroglim čolnikom, siva naprej in nazaj, prodrom. Dolenjska cesta 19/I.

Kupimo

VOZ ZAPRAVILJIVEK
kupim. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zapraviljivek« 9177.

BEL KOZUŠČEK
za 7-letno dekle od 4.50 m temomodrega lodna kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Kozušček in lodna« št. 9102. (k)

POZORI
kupujem vrče in vse kletne odpadke ter plačam po najvišji ceni. GREBENC Alojzij, Gallusovo nabrežje 36, Ljubljana. (k)

KARBID
in vrče vsake količine kupimo. Plačamo izredno dobro. Merkur - Puharjeva 6. (k)

CUNJE
sortirane, očičene, kupim Delniška tiskarna d. d., Dalmatinova 8.

NALIVNA PERESA
boljše kvalitete, dobro ohranjena, stalno kupuje ali sprejema v komisijko prodajo - tvrdka EVEREST, Prešernova 44. (k)

ŽELEZNE SODE
kupimo proti dobremu plačilu. Merkur, Puharjeva 6. (k)

RJUHE, KAPNE
posteljno perilo, brisače, razno moško in damsko perilo kupim stalno in plačam najboljše cene. - Kupim tudi druga razna oblačila event. prevzemanjem v komisijko prodajo. Hinko Privšek - Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

PREPROGO
pirotekso, srnjavsko ali drugačno, kupimo. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Preproga« št. 9128. (k)

Šiviljske ODPADKE
vseh vrst, steklenice, platenke, vrče in zablaje stalno kupim in plačam najvišje. »Mesta«, Gosposvetska 16, nasproti Delavskega doma, telef. 32-88. (k)

PLOČEVINO
vsako količino kupimo. Plačamo zelo dobro. - Merkur, Puharjeva 6.

PERZIJSKO
ali pirotekso preprogo kupim od privatnika. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Slovidens« 9174. (k)

ŽELEZNE SODE
200 litrsko na možnosti malo rabljene kupimo. Everest, Prešernova ul. 44. (k)

ELEKTROMOTOR
220, 1/12 HP, dobro ohranjen kupimo, Everest, Prešernova 44. (k)

SODČEK
za kisloto zelje (50-100 kg) kupim. Ponuditi oz. javiti svoj naslov na: Kristof D., Povšetova ul. 33a (Kodeljevo). (k)

Pouk
STENOGRAFIJO slovensko in nemško poučujem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Uspesni napredek« - 9172. (u)

PRIPRAVLJAM
za vse srednješolske predmete ter poučujem privatno (-ke) jezike; tudi v skupinah. Vrhovčeva 12, visoko pristojne. levo (križišče (u Jegličeve). (u)

Posedva
KUPIM PARCELO eno. ali dvostanovanjsko čilo v okrajju Bečičevci. Prosim le resne ponudbe na upr. »Slov.« pod šifro »Brez posredovalca« 9220. (p)

Pohišstvo
SPALNICA preprosta, se ugodno prodrom. Weiss, pivovarna Union. (l)

SPALNICE
pleškane in jesenove, dobite pri mizarstvu Stigl, Trata 27, Dravljice. (l)

Zahvala
Vsem, ki ste sočustvovali z menoj ob smrti moje ljubljene sestre, gospočinje

MARIJE ARHAR
delavke

in jo v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti, se najpristicneje zahvaljuje sestra Katarina.

Ljubljana, 12. okt. 1944.

Zahvala
vsem, ki ste po enem letu spremili v blagoslovljeno zemljo mojega dragega moža in dobrega očka, gospoda

Mirka Merzela

Posebna zahvala velja nad vse požrtvovalnim domobrancom, g. nadporočniku Bohu in Lenščaku in g. ribniškemu županu Skrabcu, ki so toliko pripomogli k izkupu.

Za vso ljubezen, ki so jo pokazali, č. duhovščini, govornikom, g. Jakobu Mavcu, pred. občine g. Stojcu, Izanskemu pev. zboru, darovalcem cvetja in vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi poslednji poti, vsem in vsakemu posebej iskreni Bog plačaj!

Ig. 10. okt. 1944.

Zalujoča žena in otroci.

Objave

Prostovoljna sodna JAVNA DRAŽBA
bo v soboto, 21. okt. t. l. ob 9/9 dop. v popoldnju Srednje tehnične šole (Obrtna šola) na Mirju, v dvorišču, novo popoldnju, srednja vrata II. nadstropje - vhod iz Gorupove ulice 10. Napredaj bo: kompletna spalnica iz trdega lesa, kuhinja, perilo, obleke, suknja, obuave, ure, kolo, otomana, žimnice, pernice, odeje, kuhinjska posoda in razni železni in električni predmeti. (o)

Knjige
PRODAM
mali Mayerjev konv. leksikon, 6 knjig, 7. izdaja, nerabljen. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Leksikone« 9043.

ZEMLEPIŠNI ATLAS
Vincent - Bahinje, za srednje šole kupi Ljudska knjigarna, Ljubljana. (k)

Glasba
VIOLINO v/2, solsko, prodrom. Ogled v trgovini »Umetnost«, Kolodvorska 30. (lg)

RADIOAPARATE
in HARMONIKE stalno kupuje ali sprejema v komisijko prodajo tvrdka EVEREST, Prešernova 44. (k)

LASTNIKI GLASOVIRJEVI
Poslužite se telefon. številke 39-23, ki pokliče specialno trdico za oglaševanje ter popravila glasovirjev in harmonijev. Jurešič, Zinjevska cesta 70/I, Ljubljana.

GLASBILA
gostilni, violo, kitaro, krilni in godalni rog, saksofon, flauto, citre ter več gramofonov s ploščami prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

Gramofonske PLOŠČE
rabljene (slovenske narodne pesni in druge) kupuje stalno po najvišji ceni tvrdka Everest, Prešernova ul. 44.

RADIO
RADIO MATERIAL, harmonike, bloke itd., dobro ohranjene ali nove, stalno kupuje tvrdka EVEREST, Prešernova 44. (k)

RADIO APARATE
Glosa, Orion, Minerva, v izvrstni izdelavi prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

DETEKTOR
in slušalke prodrom. - Deržaj, Slomškova 23.

RADIO ŽARNICE
AL 1, DBC-21, DI-21, nove ali malo rabljene, kupi tvrdka Everest, Prešernova ul. 44.

Stroji
2 STRUŽNICE in elektromotor ugodno napredaj. Merkur, Puharjeva 6.

ROČNI STROJ
za izdelovanje makronov, pripraven za gostinske obrate, prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

Pridelki

KRMILNO PESO
večjo količino, prodrom, Štepanjska c. 5.

CRESLO
korenje in peso kupi takoj »Zegosa«, Gallusovo nabrežje 33. (k)

PŠENICNO SLAMO
otavo in krmilno peso prodrom. Vprašati med 13. in 14. uro, Lepodvorska 15. (l)

Denar

Vse denarne in trgovske posle
izvršim hitro, točno in solidno. Priporočite se RUDOLF ZORE Ljubljana Gledališka ul. 12 I tel. 36-10.

Kolesa

Otroški TRICKIKLI od 1-5 let ugodno napredaj. Merkur, Puharjeva 6.

Moško in žensko KOLO dobro ohranjeno prodrom Hinko Privšek, Gradišče 7 (nasproti Dramskega gledališča).

TRICKIKELJ
dobro ohranjen ali nov kupimo. Ponudbe na upravo »Slov.« z navodilo cene pod »Navodilo« 300-500 kg, št. 9116.

DAMSKA KOLESA
prodrom mehanik Ambroz - Dunajska c. 71.

TRICKIKLIJA
močna, nosilnost do 400 kg, prodrom Ambroz, mehanik, Dunajska c. št. 71.

Obrt

Pozor stavebniki in hišni posestniki!
Dobavljam, polagam in stružim stare PANKETE JOSIP BRLEC Ljubljana KOLODVORSKA 26 Telefon 37-68.

Živali

PRASIČA
60-70 kg težkega, prodrom. Vredovna cesta, gostilna »Zelena trata«.

TELICO
(montafonko) 2 leti staro prodrom. Sp. Hruščica 15. (l)

PRASIČKE
male, lepe, prodrom. Lončarska steza 10, poleg Ljudskega doma. (l)

PRASIČKI
ugodno napredaj v Savljah št. 2. (l)

PRASIČA
cca 45 kg težkega, prodrom